
LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA U RIBARSTVU LOKALNE AKCIJSKE GRUPE U RIBARSTVU ALBA ZA RAZDOBLJE 2014.— 2020.

U Labinu, veljača, 2023.

Izrada ove Lokalne razvojne strategije u ribarstvu sufinancirana je sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

EUROPSKA UNIJA

Operativni program
ZA POMORSTVO
I RIBARSTVO

REPUBLIKA HRVATSKA

Izrađivač:

EU PROJEKTI – Obrt za poslovno savjetovanje i ostale usluge, vlasnica: Ariana Vela

Naručitelj:

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu „Alba“, 2016.

Grafičko oblikovanje:

Agape Satori – Obrt za specijalizirane dizajnerske djelatnosti, vlasnik: Piero Ricci

Uvodna riječ Predsjednika Lokalne akcijske grupe u ribarstvu Alba

Poštovani i poštovane,

Svrha osnivanja FLAG-a Alba je promicanje održivog razvoja, poboljšanje životnih i radnih uvjeta, diversifikacija ribolovnih aktivnosti, osiguravanje protoka informacija i transfera znanja, razvijanje sinergije i umrežavanja između svih subjekata kojima je u interesu doprinijeti uravnoteženom razvoju ribarstvenog područja. Cilj je stvoriti uvjete za pristupanje strukturnim fondovima Europske unije te osigurati razvitak putem otvaranja novih radnih mjesta.

Neka ova Lokalna razvojna strategija bude glavni pokretač razvoja gospodarske grane ribarska i sa njom povezane djelatnosti, sa ciljem da do 2020. godine imamo održiv i uravnotežen razvoj, moderno ribarstvo, marikulturu i akvakulturu, punu zapošljivost i prepoznatljivu turističku ponudu temeljenu na tradicijskoj i povijesnoj baštini.

SRETNO!

Vaš Predsjednik, Donald Blašković

Sadržaj

1. UVOD	1
2. OPIS PODRUČJA FLAG-a	2
2.1. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE.....	2
2.1.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I POVRŠINA PODRUČJA	2
2.1.2. RELJEFNE I KLIMATSKE KARAKTERISTIKE.....	2
2.1.3. VODE.....	3
2.1.4. PRIRODNO I KULTURNO NASLJEĐE, TE NJIHOVA ZAŠTITA	3
2.1.5. DRUŠTVENA I ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA I DJELATNOSTI	4
2.1.6. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA.....	5
2.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA.....	8
2.2.1. GLAVNE GOSPODARSKE DJELATNOSTI.....	8
2.2.2. STANJE GOSPODARSTVA	12
2.2.3. TRŽIŠTE RADNE SNAGE.....	12
2.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA	13
2.3.1. OBRAZOVNA STRUKTURA.....	14
3. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA PODRUČJA FLAG-a.....	15
3.1. SWOT – Snage, slabosti, prilike i prijetnje područja FLAG-a	15
4. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI PODRUČJA FLAG-a.....	20
4.1. CILJEVI, REZULTATI I MJERE LRSR ZA PODRUČJE FLAG-a TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA OP ZA POMORSTVO I RIBARSTVO 2014 – 2020.	20
4.2. POVEZANOST POJEDINIH ELEMENATA LRSR	21
4.3. OPIS MJERA/AKTIVNOSTI ZA PROVEDBU LRSR (korisnici, uvjeti prihvatljivosti, intenzitet i iznos potpore, kriteriji odabira)	22
4.4. OPIS POSTUPKA ODABIRA OPERACIJA NA RAZINI FLAG-a	28
4.5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	29
4.6. INOVATIVNI KARAKTER LRSR I USKLAĐENOST SA HORIZONTALNIM PRIORITETIMA OP-a.....	32
5. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U LRSR	33
5.1. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRSR	33
5.2. OPIS PARTNERSTVA.....	34
6. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR.....	35
6.1. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR.....	35
6.2. PROCJENA BROJA PROJEKATA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU	37
7. NAČIN PRAĆENJA I PROVEDBE LRSR.....	38
7.1. OPIS PRAĆENJA PROVEDBE LRSR	38
7.2. INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRSR	39

7.3. OPIS PROCJENE PROVEDBE LRSR.....	43
8. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRSR	43
8.1. LJUDSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRSR.....	43
8.2. FINANCIJSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRSR.....	44
8.3. ISKUSTVO U PROVEDBI LEADER PRISTUPA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU 2007.- 2013.....	44
9. FINANCIJSKI PLAN	45
9.1. FINANCIRANJE RADA FLAG-a.....	45
9.2. FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR-A	47
POPIS TABLICA	50
POPIS SLIKA.....	51
POPIS KRATICA	51

1. UVOD

Lokalna razvojna strategija u ribarstvu (u nastavku LRSR) za područje Lokalne akcijske grupe u ribarstvu Alba“ (u nastavku: FLAG) predstavlja ključnu podlogu strateškog razvoja ovog specifičnog područja kroz suradnju svih relevantnih dionika do 2020. godine. Cilj izrade LRSR-a jest osmisliti i identificirati strateške ciljeve, prioritete i mjere za djelovanje FLAG-a u naznačenom vremenskom periodu u svrhu podizanja standarda, ujednačavanja razvoja, stvaranja novih radnih mjesta i poboljšanja kvalitete života lokalnog stanovništva na ovom ribarstvenom području koje obiluje brojnim posebnostima detaljno opisanim u ovom dokumentu.

Teritorijalna različitost osnovni je razvojni potencijal koji se ostvaruje sustavnim i koordiniranim pristupom lokalnom razvoju pod vodstvom zajednice (CLLD pristup) kojim će se dovesti do ubrzanja stope gospodarskog rasta, rasta konkurentnosti regija i njihove sposobnosti natjecanja na europskom i globalnom tržištu, rasta izvoza i stope zaposlenosti te osiguranja primjerenog životnog standarda i kvalitete života. Izrada LRSR-a utemeljena je na LEADER i CLLD načelima u okviru koje je poseban naglasak na međusektorskoj suradnji predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora, uz osmišljavanje i provedbu mjera za aktivno uključivanje istih kako u izradu LRSR, tako i u njezinu implementaciju. Inovativnost u izradi LRSR očituje se u pristupu koji je imao za cilj ne samo izraditi istu, nego osmisliti takav pristup koji će ojačati sam FLAG, njegovo osoblje i članstvo, poboljšati njegovu prepoznatljivost i vidljivost na zadanom području te osigurati uključivanje što većeg broja lokalnih dionika kako bi se dodatno ojačali kapaciteti za provedbu LRSR-a i omogućila njezina aktivna provedba u praksi. Važan aspekt izrade LRSR-a čini metodologija u kojoj je naglasak stavljen na povezivanje informacija i podataka dobivenih u različitim fazama izrade. Tako ciljevi, prioriteti i mjere proizlaze iz opisa područja i SWOT analize, uzimajući u obzir slabosti područja i samoga FLAG-a te koristeći snage i prilike koje postoje, a sve u svrhu stvaranja dugoročnog strateški usmjerenog plana djelovanja FLAG-a i podizanja razvoja na mjerljivo višu razinu od dosadašnje. Takva kohezija između pojedinih dijelova LRSR-a jamči da ciljevi, prioriteti, mjere, korisnici i projekti u svome sadržaju u potpunosti odgovaraju identificiranim potrebama područja. Prilikom kreiranja sadržaja LRSR-a vodilo se računa o sadržaju i ciljevima Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (u nastavku: OPPR), Nacrta Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020.g. (u nastavku: ŽRS) i pojedinim nacionalnim i lokalnim strateškim dokumentima s kojima je ovaj dokument u potpunosti usklađen. Posebna je pažnja pridana određivanju projekata koji će se financirati sredstvima FLAG-a u narednom razdoblju kako bi isti bili usklađeni s mjerama OPPR-a, potrebama zajednice, izvodljivi, održivi, ali i kako bi doprinijeli ostvarivanju ciljeva LRSR-a.

Postignuća LRSR-a mjeriti će se i vrednovati korištenjem precizno utvrđenih indikatora, a to će omogućiti ne samo verifikaciju uspjeha LRSR-a, nego će predstavljati kvalitetnu podlogu za izradu sličnog dokumenta za programsko razdoblje koje slijedi nakon završetka ovoga. Uz navedeno, FLAG planira značajno diversificirati izvore financiranja, pri čemu je potrebno naglasiti da su sredstva za projekte planirana u potpunosti u skladu s potrebama i mogućnostima koje dopiru iz područja, a sve u skladu s mjerama Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (u nastavku: EFPR).

Zbog svega navedenog, očekuje se da će ova LRSR doprinijeti jačanju konkurentnosti i održivosti ribarstvenog područja za koje je pripremljena te osigurati nove prilike i sinergiju djelovanja na lokalnoj razini.

2. OPIS PODRUČJA FLAG-a

FLAG Alba čini ribarstveno područje istočne Istre koje je funkcionalno koherentno u zemljopisnom, gospodarskom i društvenom smislu te obuhvaća pet jedinica lokalne samouprave od kojih su tri priobalne (Labin, Raša i Kršan), te dvije kontinentalne (Pićan i Sveta Nedelja). Sjedište FLAG-a Alba je u Labinu.

Na području FLAG-a Alba od 390 km² sa 22.590 stanovnika postoji raznolikost prirodnih bogatstva kao što su Jadransko more, plodonosna Raška dolina i tok rijeke Raše, Plominski zaljev, plaže u Rapcu koje već 14 godina imaju status Plavih zastava, plaže u Prtlogu, Sv. Marini, Ravnima, Koromačnu, Tunarici, Trgetu, te u Plominskom zaljevu. Područje FLAG-a Alba ima vrijedno prirodno i kulturno nasljeđe koje je važno prepoznati, vrednovati i očuvati.

U nastavku su prikazani statistički podaci područja FLAG-a razvrstani po pojedinim jedinicama lokalne samouprave (u nastavku: JLS).

Tablica 1 - Statistički podaci jedinica lokalne samouprave FLAG-a

Općina/Grad	Površina (km ²)	Broj kućanstava	Broj naselja	Broj stanovnika 2011.	Gustoća naseljenosti (stan./km ²)
Labin	71,85	4.813	17	11.642	162,03
Kršan	124,00	1.083	23	2.951	23,79
Pićan	50,92	596	10	1.827	35,87
Raša	80,15	1.257	23	3.183	39,71
Sveta Nedelja	64,00	1.250	21	2.987	46,67
FLAG	390,92	8.999	94	22.590	57,78

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011., preuzeto 05. srpnja 2016.g.

2.1. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE

2.1.1. ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I POVRŠINA PODRUČJA

FLAG je smješten u zapadnom dijelu Republike Hrvatske na području Istarske županije te izlazi na sjeveroistočni dio Jadranskog mora. Područje FLAG-a obuhvaća ukupnu površinu od 390,92 km², na sjeveru i sjeverozapadu graniči s općinama Lupoglav i Cerovlje, na zapadu i jugozapadu s općinama Gračišće, Barban i Marčana te na sjeveroistoku i istoku s Primorsko goranskom županijom. Područje FLAG-a čini ukupno 94 naselja. Položaj FLAG-a u Istarskoj županiji i popis naselja sa pripadajućem brojem stanovnika po JLS-u u sastavu FLAG-a, sukladno podacima popisa stanovništva iz 2011.g. Državnog zavoda za statistiku (u nastavku: DZS), nalazi se u Prilogu 1.

2.1.2. RELJEFNE I KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Područje FLAG-a klimatski i vegetacijski podijeljeno je na različite zone s prisutnošću brdskih, šumskih i obalnih površina, što ga čini vrlo specifičnim. Dio šumskih površina između Rapca i Prtloga je pod zaštitom jer je to jedna od rijetkih kvalitetnih šuma crnog hrasta na Jadranu. Usred ovog prostora dominira brdo visine 320m na kojem se smjestio Grad Labin koji je ujedno istočni ulaz na poluotok Istru. Zona užeg obalnog područja mora ima obilježja mediteranske klime i vegetacije Sredozemlja. Ostala područja pod utjecajem su submediteranskih obilježja, dijelom sredozemnih i dijelom kontinentalnih obilježja. Obilježja klime nizinskog i brdovitog dijela određena su mediteranskim i umjereno kontinentalnim utjecajem koji se susreću na ovom

području, a variraju u odnosu na reljef i nadmorsku visinu. Priobalno područje obilježeno je različitim geomorfološkim obilježjima i razvijenom hijerarhijskom mreže naselja. Grad Labin, Općina Raša i Općina Kršan obalne su jedinice lokalne samouprave i kao takve dio istarskog priobalja, dok Općina Pićan i Općina Sveta Nedelja pripadaju kontinentalnom dijelu Istarske županije. Područje Čepićkog polja, doline Raše i Boljunčice ima obilježja nizinskog dijela te brdovitog dijela na rubnim dijelovima do 300m nadmorske visine te pretplaninskog i planinskog dijela prema masivu Ćićariji i Primorsko goranskoj županiji. Najveća nadmorska visina iznosi 835m i nalazi se na području Općine Kršan. Kvarnerski zaljev u užem smislu, najveći je zaljev sjevernog Jadrana, kojega zatvaraju strme obale otoka Cresa i istočna istarska obala. Već nedaleko obalnog ruba, srednje dubine se spuštaju do 50-60 m. Istočna istarska obala je bez otoka. Područje obiluje velikim brojem sunčanih dana što stvara pretpostavke za korištenje obnovljivih izvora energije, ali i pogoduje razvoju ribarstva na području FLAG-a Alba.

2.1.3. VODE

Područje FLAG-a sadrži važne i značajne izvore pitke vode za cijelu Istru. Razlogu tomu su postojeća kraška podloga, blizina Učke i odgovarajuće količine padalina na razini godine što je doprinijelo formiranju retencije sa značajnim zalihama pitke vode u podzemlju područja. Na području FLAG-a nalazi se rijeka Raša dužine 23 km s pripadajućim porječjem. Izvire u Čepićkom polju, a utječe u Raški zaljev. U produženju gornjeg dijela porječja je dug Plominski zaljev. Procjenjuje se da se iz jamskih voda napuštenih rudnika moglo koristiti najmanje 2x250 l/s. Postojeći vodoopskrbni sustav osigurava 122 l/s. S planiranim i započetim radovima osposobljavanja novih ili proširivanja postojećih izvorišta dobilo bi se 200 l/s, što bi u budućnosti moglo predstavljati značajan resurs za ovo područje.

2.1.4. PRIRODNO I KULTURNO NASLJEĐE, TE NJIHOVA ZAŠTITA

Područje FLAG-a karakterizira prirodno i kulturno nasljeđe u kojem prevladavaju zaštićeni dijelovi prirode u okviru NATURA 2000 područja, Jadransko more i značajna materijalna i nematerijalna kulturna baština koje su opisane u nastavku.

2.1.4.1. ZAŠTIĆENI DJELOVI PRIRODE

Status zaštićenog dijela prirode u kategoriji „Zaštićeni krajolik“ ima područje između Labina, Rapca i uvale Prtlog (1.286,31 ha) jer je to jedna od rijetkih kvalitetnih šuma hrasta crnike. Na području Grada Labina nalazi se botanički spomenik prirode Dva stabla glicinije, zaštićen od 1972.g. Dio Općine Kršan nalazi se unutar „Parka prirode Učka“, ali unutar granica Parka nema cjelovitih naselja, nego se u njemu nalaze dijelovi naselja, to su: Šušnjeвица, Nova Vas, Jasenovik i Kožljak. Područje južnog dijela značajnog krajobraza Učka-Plomin obuhvaća površinu od 928,16 ha u Općini Kršan. Obronci Plominske gore stanište su velikog broja rijetkih i ugroženih biljnih vrsta (uz nekoliko vrsta orhideja), kao i nekih rijetkih vrsta ptica (sivi sokol, suri orao) i leptira. Na promatranom području nalaze se i endemične vrste Istarskog zvončića (*Campanula Istriaca* Feer). Na području Općine Pićan zaštićena prirodna područja obuhvaćaju kategorije: značajni krajobraz i geomorfološki spomenik prirode. Zaštićena prirodna područja su dio značajnog krajobraza „Gračišće- Pićan“ (760,08 ha) i planski zaštićeno područje dio značajnog krajobraza kanjona Raše - od Šumbera do Mosta Raše (271,38 ha) i jama Bregi zapadno od sela Marfani i jama Jurani. Na području Općine Sveta Nedelja nalazi se spomenik parkovne arhitekture – Park u Nedeščini, oblikovan u 19.st. te zaštićen od 1974.g. (2,0 ha). Na području obuhvata FLAG-a Alba nalaze se područja predložena za zaštitu u sklopu ekološke mreže NATURA 2000. U sklopu Područja od važnosti za Europsku uniju (SCI) obuhvaćeno je 4.804,78 ha (8,37% ukupne površine FLAG-a) i to su sljedeća područja: Park prirode Učka, Boljunsko polje, Rudnik ugljena Raša, Poluotok Ubaš, Dolina Raše, Pazinština, Istra – Čepićko polje, Čepić tunel, Plomin – Mošćenička draga, Ušće Raše, Uvala Remac, podmorje kod Rabca, Uvala Škvaranska - Uvala Sv. Martin. Područja posebne zaštite (SPA) obuhvaća površinu od

5.120,06 ha (8,92% površine FLAG-a) i vodi se pod nazivom Učka i Ćićarija. Ukupna površina uključena u NATURA 2000 je 9.924,84 ha što predstavlja 17,3% od ukupne površine FLAG-a. Karta EU ekološke mreže NATURA 2000 za predmetno područje FLAG-a nalazi se u Prilogu 2.

2.1.4.2. JADRANSKO MORE I RAZVIJENOST OBALE

Jedna od temeljnih specifičnosti i prirodnih obilježja područja FLAG-a jest i pristup Jadranskoj obali koju na ovom području karakterizira toplo i kristalno čisto more te visok stupanj opremljenosti plaža, što značajno pogoduje razvoju turizma na bazi koncepta „sunce i more“. Područje Labinšine čini razvedena obala, veliki akvatorij i bogata podmorska fauna sa šarolikom konfiguracijom dna (plitke površine i hridinasti predjeli obrasli algama). Bogatom ribolovnom području pogoduje mnoštvo ribljih vrsta - plava (srdela, inćun) i bijela riba (lubin, komarča, zubatac, škarpina, cipli, oslić), glavonošci (lignje, hobotnice) i rakovi (kvarnerski škamp, rakovica, hlap). Najveći iskrcaj imaju inćuni (107137 kg), srdela (283236,5 kg), bukva (2322,3kg), komarča (1897,35 kg) te oslić (8293,40 kg), i dr. Od rakova najveći ulov ima škamp (2494,63 kg), dok od glavonožaca muzgavac (14587,5 kg) i hobotnica (4293,45 kg).

2.1.4.3. KULTURNA BAŠTINA NA PODRUČJU FLAG-a

Na području FLAG-a postoji cijeli niz zaštićenih spomenika kulturne baštine, od čega se na području Grada Labina nalazi 14 zaštićenih spomenika kulture s oznakom preventivne zaštite, dok je centralni dio Pjacula s upravnom zgradom i okolnim zgradama registriran kao kulturno dobro. Dijelovi povijesnih rudarskih sklopova stavljeni su pod preventivnu zaštitu kao spomenici industrijske arhitekture i predstavljaju veliki potencijal za razvoj turizma područja utemeljenog na industrijskoj baštini. Na području Općine Kršan nalazi se 15 objekata koji su registrirani kao kulturna dobra, na području Općine Pićan nalaze se brojni spomenici nastali u razdoblju od 14.-20. st., dok se na području Općine Raša nalaze dva kulturna dobra koja su trenutno upisana u Registar nepokretnih kulturnih dobara kao sakralne građevine i kao arheološki lokaliteti. U općini Sveta Nedelja nalaze se dva registrirana kulturna dobra s oznakom nacionalnog značaja te 6 dobara s oznakom regionalnog značaja. Područje FLAG-a karakterizira i bogata nematerijalna baština koja uključuje Plominski natpis, pjevanje na „tonko i debelo“, Istarski razvod, RKUD te glagoljsku i sakralnu baštinu Kršana. U Općini Pićan smješten je Centar za nematerijalnu kulturu Istre Etnografskog muzeja Istre koji usmjerava ka jasnijem razumijevanju nematerijalne kulture. U Općini Sveta Nedelja najznačajnija kulturna djelatnost je djelatnost Mediteranskog kiparskog simpozija na Dubrovi u vidu Parka skulptura kao muzeja suvremenog kiparstva na otvorenom.

2.1.5. DRUŠTVENA I ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA I DJELATNOSTI

Područje FLAG-a karakterizira jaka koncentracija društvene i zdravstvene infrastrukture na području Grada Labina i to naselja Labin i Rabac, dok je u drugim jedinicama ona znatno slabija. Jednako tako, područje karakterizira nedostatak temeljene infrastrukture kao što su domovi za starije i nemoćne osobe, dječji vrtići, sportske dvorane i igrališta, parkovi i ostali društveni sadržaji što negativno utječe na kvalitetu života lokanog stanovništva. U donjoj tablici prikazan je postojeći broj i raspodjela zdravstvene i društvene infrastrukture prema JLS-ovima na području FLAG-a.

Tablica 2 - Društvena i zdravstvena infrastruktura

Grad/ Općina	Vrtić	Osnovne i srednje škole	Bolnica/ Dom zdravlja/ Poliklinika	Ambulan ta opće medicines	Stomatološka ambulanta	Ljekarne	Dom za starije i nemoćne
Labin	2	4	1	9	12	3	0

Kršan	1	3	0	3	2	1	0
Piće	1	1	0	1	1	1	0
Raša	1	1	0	2	1	1	1
Sveta Nedelja	0	1	0	1	0	1	1

Izvor: materijal izrađen od strane FLAG-a, srpanj 2016.g.

Važno je napomenuti da su sve JLS u svojim strateškim dokumentima i prostorno-planskoj dokumentaciji predvidjele razvoj ove infrastrukture u ovom i sljedećem programskom razdoblju u skladu s projekcijama kretanja i strukture stanovništva.

2.1.6. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Komunalnu infrastrukturu na području FLAG-a čini prometna infrastruktura, sustavi vodoopskrbe i odvodnje, energetika i zbrinjavanje otpada koji su opisani u nastavku.

2.1.6.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometna infrastruktura FLAG područja uključuje cestovnu povezanost, željeznički promet, morske luke i zračni promet. Prosječna udaljenost naselja od administrativnog središta jedinice lokalne samouprave iznosi za Grad Labin 3,5 km, Općinu Kršan 5 km, Općinu Piće 4 km, Općinu Raša 7 km, Općinu Sveta Nedelja 6 km, odnosno za područje FLAG-a Alba prosječna udaljenost od administrativnog središta jedinice lokalne samouprave iznosi 5,1 km. Grad Labin kao sjedište FLAG-a iznimno je prometno pristupačan zahvaljujući svom gospodarskom značenju u prošlosti. Sve najznačajnije točke u regiji cestom su udaljene u radijusu od oko 62 km. Osim cestovnih veza, značajne su i pomorske veze: luka u Rapcu, industrijska luka Bršica, Plomin, Trget i trajektna luka Brestova. Luka u Rapcu može biti posebno značajna u funkciji turizma. U Rapcu je planirana i luka nautičkog turizma kapaciteta oko 300 vezova, a u uvali Prtlogu turističko-rekreacijska luka. Luka u Rapcu može potencijalno preuzeti ulogu za prihvat hidroaviona. Morska područja pomorskog prometa u Općini Raša su lučko područje Raša-Bršica s lukom Trget, luka Tunarica, luka Koromačno, luka Ravni i luka Sveta Marina. Raški lučki bazen i industrijska luka Bršica namijenjeni su terminalu za integralni transport s tendencijom povezivanja sa srodnim lukama u Grčkoj i na Bliskom Istoku. Dva dijela luke, Štalije i Bršica, zajedno se protežu u dužini 2,8 km, od ušća rijeke Raše do rta Trget. Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 26. lipnja 2013. godine, prijelaz Raša-Bršica određen je kao stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u pomorskom prometu. Postojeća luka Raša – Bršica proglašena je lukom od osobitog međunarodnog gospodarskog značaja. Prema analizi područja luka Bršica pogodna je i za izgradnju dizalice svih vrsta plovila (do 50-60 t), te škvera za remont brodova, što je nedostatak FLAG područja. Luka u Plominu u funkciji je prihvata brodova s gorivom za termoelektranu Plomin. Od prometnog značaja za područje FLAG-a Alba je i trajektna luka u Brestovi, koja spaja istočnu obalu Istre s otokom Cresom i na njega povezanim otokom Lošinjom. Prema prostorno planskoj dokumentaciji Istarske županije, pomorske građevine od interesa za RH jesu luke posebne namjene jesu: 1. luke nautičkog turizma - suhe marine u Plominu (planirana), 2. industrijske luke: TC Koromačno i Plomin (sve postojeće). Luke od interesa za Istarsku županiju jesu: 1. Luke otvorene za javni promet (Brestova (postojeća), Trget (postojeća), Tunarica (postojeća), Prklog (planirana), Sv. Marina (postojeća), Rabac (postojeća)), 2. izdvojena lučka područja – gatovi i pristani: Koromačno, 3. izdvojena lučka područja – sidrišta: Koromačno, ispred Raškog zaljeva (sidrište za velike brodove za potrebe luke Raša-Bršica), izvan uvale Plomin (sidrište za velike brodove za potrebe terminala/industrijske luke Plomin), 4. luke posebne namjene: Luke nautičkog turizma – marine: Tunarica (planirana), Ribarske luke: Plomin (planirana), Sportske luke: Ravni (planirana). Postojeći resursi u lukama i prostorno planski uvjeti omogućuju daljnji

uspješni razvoj ribarstva te njihovih pratećih djelatnosti kao važnih elemenata razvoja. Modernizacija i izgradnja ribarske infrastrukture pretpostavka su trajnog definiranja opsega ribarskog sektora ovog područja. Već zahvati manjih opsega u komunalna uređenja luka mogu značajno utjecati na razvoj ribarstva te smanjiti današnji strah ribara vezano uz njihovu opstojnost i boljitak.

2.1.6.2. ISKRCAJNA MJESTA

Sukladno Odluci i ispravku Odluke o popisu iskrcajnih mjesta za ribarska mjesta za ribarska plovila koja obavljaju gospodarski ribolov na moru („Narodne novine“ broj 66/2009 i 64/2009), na području FLAG-a Alba postoje 3 iskrcajna mjesta (Rabac, Plomin i Trget) i to Rabac i Plomin za ribarska plovila >15m, te Trget za ribarska plovila <15m. Potrebe ribara ukazuju na povećanje broja iskrcajnih mjesta za plovila <15m. Ozbiljan nedostatak ili prepreka adekvatnom razvoju ribarstva je neophodna infrastruktura (nedostatak lukobrana u naselju Rabac, nedostatak uređenih lučica (Rabac, Plomin, Trget, Tunarica, Koromačno, Marina) za vezivanje plovila, nedovoljno razvijena luka međunarodnog gospodarskog značaja Bršica). Obzirom da su to resursi koji postoje, a koji nisu dovoljno valorizirani ili adekvatno uređeni, bilo bi neophodno staviti ih u funkciju gospodarskog ribolova. Također, veliki problem ribarima je nedostatak adekvatne crpke za ribarsko gorivo na dijelovima operativnih obala gdje se vezuju ribari, obzirom da sadašnje stanje ne zadovoljava potrebe ribarskih plovila, a postojeća benzinska pumpa značajno je udaljena od iskrcajnih luka (15 km od Rapca, 25 km od Trgeta i 4 km od Plomina). Uz navedeno, nedovoljno je razvijena i prometna infrastruktura - pristupne ceste iskrcajnim mjestima nisu odgovarajuće kategorije prohodne za adekvatna transportna sredstva (kamioni – hladnjače), te ne postoje natkriveni i ograđeni manipulativni prostori te adekvatne prostorije za veterinarski i drugi inspekcijski nadzor. U Plomin Luci nema pristupa vodi i struji. U sklopu iskrcajnih mjesta (ili u njihovoj neposrednoj blizini) postoje mogućnosti građenja i opremanja sabirno-distributivnog centra za ribu i školjke za daljnju prodaju i otpremu. Isti mogu biti dio mreže rashladnog lanca koji je neophodan obzirom na tipologiju ulova, način plasmana (veleprodaja za preradu i izvoz) i sanitarne obaveze koje je Republika Hrvatska preuzela ulaskom u Europsku uniju. Cilj i svrha je da se djelatnosti ribarstva u planovima nižeg reda (gradskim i općinskim) omogući investicije i razvoj na lokalitetima koji su za isto najpogodniji, ako za to postoji potreba i interes, te ako za isto nema prepreka u smislu zaštite prirodnih resursa, održivog razvoja i racionalnog upravljanja. Više podataka o stanju komunalne infrastrukture na području FLAG-a prikazano je u Prilogu 3.

2.1.6.3. VODOOPSKRBA

Područje FLAG-a obiluje izvorima pitke vode koja dolazi iz lokalnih izvora, ali i dviju rijeka - Raše i Boljunčice. Navedeni izvori dostatni su za sadašnju opskrbu područja pitkom vodom, ali su potrebne daljnje intervencije za povećanje količine i protoka. Prisutna je velika priključenost kućanstva na sustav vodoopskrbe (područje Svete Nedelje svi 100%, Labin 99,7%, dok se u drugim općinama raspon priključenosti kreće između 85% i 99%). Više podataka prikazano je u Prilogu 3., 3.2. - Stanje voda na području FLAG-a.

2.1.6.4. ODVODNJA

Područje sustava odvodnje uglavnom je zastarjelo te obuhvaća samo dio naselja na području FLAG-a s naglaskom na područje Grada Labina i Općine Kršan, dok su ostale općine tek u fazi pripreme dokumentacije koja se odnosi na razvoj sustava odvodnje. Područje kanalizacijskog sustava obuhvaća stari grad Labin, stari centar Podlabin, Kature, Marcilnicu, Starci, Vinež i servisnu zonu Vinež. Na taj sustav priključena je industrijska zona na Dubrovi i dio naselja Štrmac. Ukupna dužina cjevovoda iznosi 40 km. Sva ova postojeća kanalizacija mješovitog je tipa sa starim i dotrajanim gravitacionim kolektorima (φ300 do φ 1000) kojima se zajednički odvođe fekalne i oborinske vode. Glavni kolektor koji prikuplja fekalne i oborinske vode sa područja starog grada i Podlabina nalazi se u Rudarskoj ulici. Razrijeđena otpadna voda koja

se preljeva u oknu odvodi se u potok Krapan. Više podataka o postojećem sustavu odvodnje na području FLAG-a nalazi se u Prilogu 3., 3.3. – Sustav odvodnje.

2.1.6.5. ENERGETSKI SUSTAV

Termoelektrana u Plominu (Plomin 1, snage 125 MW i Plomin 2, snage 250 MW) osigurava zadovoljavajuću opskrbu potrošača na području FLAG-a i dobru kvalitetu električne energije. Priključak na električnu struju u svojim stanovima ima 99,9% stanovnika. Kvaliteta sustava električne opskrbe na visokom je stupnju cijele godine. Kapaciteti električnih izvora i mreže dovoljni su za sadašnje i buduće potrebe industrije. Zbog racionalnosti sustava prelazi se na transformaciju sa 10 kV na 20 kV napona. Trenutačna potrošnja na području FLAG-a iznosi cca 60.000.000 kwh godišnje, od čega cca 45.000.000 kwh sati u gospodarstvu, a 15.000.000 kwh u kućanstvima. Transformatorskih je stanica ukupno 140, a od toga je veći dio (80%) već spreman za prelazak na 20 kV pogonski napon. Nadzemni dalekovodi dugi su više od 240 kilometara, a podzemni više od 75 kilometara. Ukupna dužina nadzemne niskonaponske mreže iznosi 560 kilometara, a podzemne niskonaponske mreže više od 300 kilometara. Ukupna je dužina nadzemnih i podzemnih dalekovoda, odnosno nadzemne i podzemne niskonaponske mreže, gotovo 1200 kilometara. Potrebno je rekonstruirati postojeću TS 35/10 kV Dubrova na transformaciju 110/20 kV te planirati zajednička ulaganja u zamjenu nadzemnih dalekovoda u trenutku rekonstrukcije ili izgradnje prometnica na području Grada Labina. Prolazak magistralnog međunarodnog plinovoda ovim područjem omogućit će plinifikaciju područja.

Trenutačno se koriste **obnovljivi izvori energije** i to: foto-naponska elektrana, instalacija termo tehničkog sustava utemeljenog na geotermalnoj dizalici topline, 15 zemljanih izmjenjivača topline, foto-naponski paneli i drugo. Do kraja 2015.g. na području Grada Labina obnovljeno je s toplinskom izolacijom ukupno 20 stambenih zgrada. Unatoč više od 2.400 sunčanih sati u godini, na području FLAG-a nedovoljno se koriste obnovljivi izvori energije. Zasad se koriste samo solarni izvori energije prvenstveno od strane komercijalnih proizvođača i malog postotka kućanstva koji ih koristi za vlastite potrebe. Udio solarne energije u odnosu na ukupnu potrošnju je 5%, dok je udio korištenja obnovljivih izvora energije u gospodarstvu također zanemariv.

2.1.6.6. GOSPODARENJE OTPADOM

Poslovi prikupljanja komunalnog otpada za područje Grada Labina, kao i Općine Kršan, Raša, Sveta Nedelja i Pićan povjereni su komunalnom poduzeću 1. MAJ d.o.o. Labin koja se bavi i poslovima gospodarenja komunalnim otpadom. Komunalno poduzeće raspolaže voznim parkom od 8 specijaliziranih vozila. Prosječan broj radnika na odvozu je 19, od toga 8 vozača i 11 radnika na odvoženju otpada. Organiziranim prikupljanjem i odvozom komunalnog otpada obuhvaćeno je 100% stanovništva, odnosno sva kućanstava i svi gospodarski subjekti. Prikuplja se miješani komunalni otpad, odvojeno se prikuplja selektivni otpad, a prikuplja se i odvozi glomazni otpad. U organizirano skupljanje i odvoz komunalnog otpada u 2015. g. uključeno je 11.042 domaćinstava i 828 pravnih osoba i obrta.

Zahvaljujući sredstvima Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo RH 2014 – 2020, Mjere III.1. „Pripremna potpora“, u iskrcajnim lukama Plomin i Rabac izgrađeni su ograđeni deponij (boksovi) u za selektivno odlaganje otpada. Posljedica navedenog je racionalno zbrinjavanje otpada iz ribolova (sukladno Uredbi o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada), sprečavanje onečišćenje obale i mora, kao i materijalne štete na ribarskim plovilima koje su se dešavale uslijed loših vremenskih uvjeta (nevrijeme, bura). Selektivno prikupljanje otpada (ribljih ostataka) doprinosi očuvanju okoliša i racionalnijeg korištenja prirodnih sirovina. Područje FLAG-a Alba karakterizira poštivanje standarda zaštite okoliša i podizanje razvijenosti područja kroz uvođenje nove metode odlaganja i razvrstavanja otpada, a u skladu sa prioritetom „Održiv rast“ Strategije Europa 2020. Brigom o okolišu i smanjenjem zagađenja postižu se povoljni učinci po turizam i

ribarstvo koji su jako razvijeni na ovom području. Porast turističkog potencijala zbog čistog okoliša i mora nužno dovodi i do porasta turističkih kapaciteta i širenja ponude, što u konačnici pozitivno doprinosi povećanju broja zaposlenih. Više podataka o postojećem sustavu gospodarenja otpadom na području FLAG-a nalazi se u Prilogu 3., 3.4. – Gospodarenje otpadom.

2.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

U segmentu gospodarskih značajki područja FLAG-a prikazane su glavne gospodarske djelatnosti, stanje gospodarstva te tržište radne snage s posebnim naglaskom na gospodarskim sadržajima koji se mogu povezati s prioritetima iz PRR-a za naredno razdoblje.

2.2.1. GLAVNE GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Na području FLAG-a najzastupljeniji su turizam i trgovina, industrija, građevinarstvo te poljoprivreda. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Pula iz 2014.g., struktura gospodarskih subjekata na prostoru FLAG-a ukazuje na podatak kako je najveći broj registriranih gospodarskih subjekata u sektoru turizma, trgovine i prijevoza (230), zatim u sektoru građevinarstvo (84), prerađivačkoj industriji (82), poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (19) te 213 subjekata iz ostalih gospodarskih djelatnosti. Najveći broj gospodarskih subjekata zabilježen je na području Grada Labina (433), slijedi ga Općina Kršan sa 65 subjekata, Općina Sveta Nedelja sa 47 subjekata, Općina Pićan sa 43 subjekata, dok najmanje trgovačkih društva broji Općina Raša (40).

Tablica 3 - Broj trgovačkih društava i zaposlenika po djelatnostima i JLS na području FLAG-a u 2014. godini za trgovačka društva

Djelatnosti	Grad Labin		Općina Kršan		Općina Pićan		Općina Raša		Općina Sveta Nedelja		FLAG	
	Tvrtk	Zapos.	Tvrtke	Zapos.	Tvrtke	Zapos.	Tvrtke	Zapos.	Tvrtke	Zapos.	Tvrtk	Zapos.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	12	11	5	23	1	2	0	0	1	1	19	37
Prerađivačka industrija	47	925	8	83	14	313	9	311	4	23	82	1655
Građevinarstvo	60	344	6	8	2	6	4	5	12	22	84	385
Turizam, trgovina i prijevoz	150	660	30	143	18	74	16	38	16	60	230	975
Ostale djelatnosti	164	831	16	14	8	9	11	20	14	68	213	942
UKUPNO	433	2771	65	271	43	404	40	374	47	174	628	3994

Izvor: www.hgk.hr, HGK Pula 2014., preuzeto u srpnju 2016.g.

Iz strukture zaposlenosti po sektorima vidljivo je da je najveći broj zaposlenih osoba prisutan u sektoru prerađivačke industrije (1.655), slijedi sektor turizma, trgovine i prijevoza (975), sektor građevinarstva (385) i sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (37), dok je u svim ostalim gospodarskim djelatnostima zaposleno 942 osoba.

2.2.1.1. OBRTNIŠTVO I INDUSTRIJA

Područje FLAG-a ima dugu obrtničku tradiciju. Prema podacima Udruženja obrtnika Labin iz srpnja 2016. godine, više od polovice registriranih obrta je na području Grada Labina i to 397 obrta od ukupnih 610 obrta registriranih na području FLAG-a. Struktura obrta po djelatnosti ukazuje na podatak kako je najveći broj registriranih obrta u sektoru uslužno zanatstvo (219), slijedi ugostiteljstvo i turizam (102), trgovina (88), proizvodno zanatstvo (60), prijevoz osoba i stvari (51), te usluge njege (46) i ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo (44).

Tablica 4 - Broj obrta po djelatnostima na području FLAG-a u 2015. godini

Djelatnost	Grad Labin	Općina Kršan	Općina Pićan	Općina Raša	Općina Sveta Nedelja	FLAG
Proizvodno zanatstvo	24	11	11	7	7	60
Uslužno zanatstvo	149	31	16	18	5	219
Ugostiteljstvo i turizam	75	10	1	11	5	102
Trgovina	64	9	1	4	10	88
Prijevoz osoba i stvari	25	10	9	5	2	51
Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	24	6	0	13	1	44
Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	36	4	0	3	3	46
Ukupno	397	81	38	61	33	610

Izvor: Podaci Udruženja obrtnika Labin, preuzeto u srpnju 2016.g.

2.2.1.2. RIBARSTVO I MARIKULTURA

Na području FLAG-a Alba postoji duga tradicija i iskustvo u ribarstvu i akvakulturi. O dugoj tradiciji ribarenja ukazuje i podatak da je ribarska zadruha postojala još za Austrije, a koliko se davao značaj tom obliku najprije preživljavanja, a potom i trgovanja, svjedoči i postojanje Društva ribara (Conzorzio della pesca), koje je od 1921. svake treće godine organiziralo tečaj za krpanje mreža. Godine 1951. godine utemeljeno je Bratstvo, poduzeće za ribarstvo i promet, koje se gasi već 1959. godine. Prije gašenja posjedovali su malu ribarsku flotu, s najviše 16 zaposlenih.¹ Ribarstvo na području istočne Istre važna je prehrambena grana, a osim gospodarske ima i iznimno veliku sociološku vrijednost. Čine ga tri (3) međusobno isprepletena segmenta, a to su: ribolov, marikultura, te prerada ribe i drugih produkta ulova i uzgoja. Obzirom na raspoložive resurse ribarstva, prostora za održivi razvoj ribolova ribarstvenog područja FLAG-a Alba ima. Ograničavajući čimbenik tom razvoju je izrazito veliki nedostatak servisnih kapaciteta na obali. Ribolov, marikultura i prerada izrazito su izvozno orijentirane djelatnosti. Razlog tome leži u relativno maloj potrošnji ribe po glavi stanovnika u Republici Hrvatskoj (7-9 kg), malom tržištu (4 mil. stanovnika), dok su s druge strane, potrebe tržišta Europske unije za ovim proizvodima sve veće. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, Uprave za ribarstvo na području FLAG-a Alba registrirana je 1 plivarica i 8 koća. Na području djeluju 67 ovlaštenika povlastica za obavljanje gospodarskog ribolova na moru. Područje istočne Istre pogodno je za razvoj marikulture, osobito Raški zaljev. Prema podacima Ministarstva 11 ovlaštenika posjeduje povlasticu za bavljenje uzgojem školjaka - dagnja i kamenica. Svih 11 lokacija se nalazi na području Općine Raša. Na području Istarske županije

¹ Izvor: <http://labinska-republika.blogspot.hr/2012/04/ribari-rapca.html>, autor: Marijano Milevoj

definirana su mjesta za marikulturu, među kojima je i dio Raškog zaljeva u kojem su trenutno smješteni svi ovlaštenici povlastice za bavljenje uzgojem školjaka. Međutim potrebno je na tim iskrcajnim mjestima definirati prostore za sljedeće sadržaje: otpremne i purifikacijske centre. Također, sadašnji lokaliteti nisu dostatni da bi se dalje djelatnost razvijala i postajala konkurentnija. Stoga je potrebno povećati proizvodnju kao i zaštititi uzgojeni proizvod od određenih ribljih vrsta koje se tim proizvodom hrane. Nisu isključena ni investiranja u izgradnju novih uzgajališta u cilju povećanja količine proizvoda i jačanja konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru akvakulture. Uzgajivači kamenica i dagnji smatraju da su prepušteni sami sebi. Procedure za dobivanje kredita su komplicirane i traju dugo, kamatne stope su previsoke, a uzgoj školjkaša je djelatnost gdje je povrat kapitala spor. Uzgajivači smatraju bespotrebno zahtijevati da svaki uzgajivač ima depuracijski centar. Za opstanak na tržištu i osvajanje novih tržišta potrebno je osigurati kako količine, tako i kontinuitet proizvodnje. Pri tome treba povezati uzgoj i preradu, ali isto tako i skladišne kapacitete. Prerada ribe na području FLAG-a Alba je industrijska grana direktno ili indirektno vezana na ribolov i marikulturu, te postoje resursi za jačanje te gospodarske grane u cilju poticanja diversifikacije, zaštite okoliša, smanjenje otpada, kao i uvođenje inovacija u proizvodno-tehnološke procese. Obzirom da industrija prerade ribe danas nije neophodno vezana za lokalitete izravno na pomorskom dobru, već preferira kvalitetno opremljene i prometno dobro povezane poslovno industrijske zone (cesta, energenti, odvodnja, veze) kao i funkcionalni rashladni lanac od iskrcajnih mjesta do mjesta prerade, na području FLAG-a Alba posluje poduzeće ARBACOMMERCE d.o.o. Zadar. Proizvodni pogon (podružnica) smješten je u industrijskoj zoni na području Općine Sveta Nedelja koji godišnje preradi 4 tisuće tona sitne plave ribe, prvenstveno srdele i inćuna, koja se nabavlja direktno od ribarskih brodova plivarica. Ribarima FLAG-a Alba nedostaju i atraktivni prostori za prodaju ribe (ribarnice) što uzrokuje nedovoljno jaki brend i marketing ribolovnog područja. Jedan od „kanala“ za prodaju ribe je odvoz svježih ribe u Pulu i Poreč, koja se dalje distribuira putem ribarskih zadruga. Međutim, problem je pravovremena naplata i nerazmjer između kvalitete ribe i cijene (niske cijene kvalitetnih ribljih proizvoda). Obzirom na česte promjene na tržištu, ribari su primorani pratiti stanje kako bi spremno reagirali i nastavili nuditi proizvod koji zadovoljava potrebe tržišta. Također, posljedica neorganiziranosti prometa ribom, kao što je to riješeno u pojedinim europskim zemljama, rezultat je prodaje ribe na neregistriranim mjestima uzduž FLAG područja. Stoga uspostava organiziranog sustava prodaje jedan je od ciljeva ove LRSR. Na području FLAG-a Alba, osim Ceha ribara pri Udruženju obrtnika, ne postoje drugi oblici udruženja ribara u zadruge, udruge i slično što bi doprinijelo jačanju ribarskog sektora područja, te ujedno promoviralo ribarsko područje kao područje koje obiluje kvalitetnim ribljim i morskim vrstama. Gospodarskom ribolovu doprinosi i razvijeni turizam područja FLAG-a. S druge strane, domicilno stanovništvo značajni je konzument ribe (u odnosu na hrvatski prosjek), te iskazuje veliko povjerenje ribarima putem izravne kupnje ribe. Kako bi se dodatno promoviralo ribarstvo područja kod javnosti potrebno je osmisliti tradicionalne lokalne ribarske festivale ili manifestacije kroz koje bi se povezale ribarske teme i s njima povezane specifične aktivnosti. U tom smjeru djeluje FLAG Alba kao organizacija koja provodi lokalni razvoj pristupom »odozdo prema gore«, provodeći CLLD pristup.

2.2.1.3. TURIZAM I UGOSTITELJSTVO

Pozicija područja FLAG-a uz samo Jadransko more, specifična klima i različitost reljefnih obilježja pogoduju razvoju turizma i ugostiteljstva. Broj dolazaka stranih turista značajno premašuje broj dolazaka domaćih, a turizam je pretežito temeljen na konceptu „sunce i more“. Područje je poznato po odličnoj kvaliteti i čistom moru o čemu govori 14 godina kontinuiranog postojanje Plave zastave na plažama u Rapcu. Najveći broj dolazaka ostvaruju gosti iz Njemačke i Austrije. Broj dolazaka turista prema dobnim skupinama pokazuje da je najveći broj gostiju iz dobne skupine iznad 60 godina te starosne dobi između 41 i 50 godina. Najmanji

broj dolazaka je iz dobne skupine od 13 do 18 godina. Tablica u nastavku prikazuje broj dolazaka i noćenja turista na području FLAG-a pri čemu je vidljivo da Labin ostvaruje veći broj noćenja i dolazaka turista od svih ostalih jedinica lokalne samouprave zajedno.

Tablica 5 - Promet turista na području FLAG-a u 2015.g.

JLS		UKUPNI	PROMET	TURISTA
		ukupno	domaći	strani
Grad Labin	T	204.950	7.959	196.991
	N	1.271.825	31.719	1.240.106
Općina Kršan	T	5.888	588	5.300
	N	43.781	2.446	41.335
Općina Pićan	T	1776	47	1729
	N	17603	127	17476
Općina Raša	T	33.529	721	32.808
	N	278.910	24.366	254.544
Općina Sveta Nedelja	T	6.894	312	6.582
	N	66.501	3.149	63.352

Izvor: Podaci TZ-a Labin-Rabac, Raša, Kršan i Središnja Istra, preuzeto u srpnju 2016.g., T – broj dolazaka turista, N – broj noćenja turista

Pored Jadranskog mora, karakteristika većine JLS-ova jest postojanje ostalih prirodnih i kulturnih resursa, međutim, problem predstavlja potreba za njihovom rekonstrukcijom te neorganizirana turistička ponuda zbog nedovoljno aktivnog privatnog sektora koji oskudijeva financijskim sredstvima za investicijama u turističku ponudu. Ovo područje ima i veliki potencijal za razvoj ribarskog i ribolovnog turizma kao posebnog vida turizma koji omogućuje ponudu aktivnosti izvan kategorije „sunce i more“ i produženje turističke sezone uz korištenje turističkih sadržaja tokom čitave godine. Smještajni kapacitet ovog područja nije zadovoljavajući. Hotela ima 17 te se svi nalaze na području Grada Labina i to 16 u naselju Rabac, dok je 1 manji obiteljski hotel ove godine otvoren u Labinu. Ostale općine raspoložu samo kampovima i privatnim smještajem niže do srednje kvalitete. U sljedećoj tablici prikazani su smještajni kapaciteti po vrstama objekata na području FLAG-a.

Tablica 6 - Smještajni kapaciteti po vrstama objekata u 2016. g.

JLS	Objekt	Ukupno	Hotelima i slično	Kampovima	Kućanstvima
Grad Labin	Smještajne jedinice	4.275	2.359	678	1.238
	Kreveti	10.674	4.814	2.034	3.826
Općina Kršan	Smještajne jedinice	220	10	*	210
	Kreveti	891	23	*	868
Općina Pićan	Smještajne jedinice	60	*	*	60
	Kreveti	350	*	*	350
Općina Raša	Smještajne jedinice	779	*	473	306
	Kreveti	3.043	*	1353	1690
Općina Sveta Nedelja	Smještajne jedinice	241	*	*	241
	Kreveti	974	*	*	974

Izvor: Podaci TZ-a Labin-Rabac, Raša, Kršan i Središnja Istra, preuzeto u srpnju 2016.g.

Promatrajući općenito, turistička djelatnost na ovom području nije u potpunosti zadovoljavajuća. Problemi sa kojima se susreću su kratka turistička sezona koja traje samo dva do tri mjeseca, nedovoljni i neadekvatni smještajni kapaciteti pogotovo u kućanstvima, nedovoljno izbrendirana sama lokacija FLAG-a te nedostatak atraktivnih prostora za prodaju proizvoda lokalnih ribara i drugih proizvođača što uzrokuje i nedovoljno jaki brend proizvoda.

Još jedan od problema, a što je postalo neophodno za turiste, jeste nedovoljna pokrivenost područja bežičnim internetom. Općina Pićan i Općina Sveta Nedelja su u potpunosti nepokrivene, u Općini Raša pokriven je samo glavni trg u Raši i okolica tvornice Holcim, u Općini Kršan samo naselje Plomin i Vozilići. U Gradu Labinu pokriveno je područje Starog grada (starogradska jezgra, trg, šetnica prema gradskom groblju), gradska tržnica, riva Rabac i ulica Zelenice. U ovom je segmentu potrebno podupirati razvoj turizma, sinergiju s razvojem društvene infrastrukture, zaštitom prirodne i kulturne baštine te proizvodnjom i prodajom lokalnih proizvoda. Veliki nedostatak jeste što nisu definirane mjere za razvoj ribolovnog turizma. Upravo iz tog razloga ova LRSR sadrži jedan kompletan cilj (smart cilj 2) sa mjerama koje potiču poboljšanje gospodarske prilike područja ulaganjima u razvoj i sinergiju ribarstva i turizma. Interes za ulaganja u tzv. ribarski turizam je veliki, a obzirom da je FLAG značajna turistička lokacija na karti Istarske županije i RH, prostora za razvoj ima dovoljno.

2.2.2. STANJE GOSPODARSTVA

Iako je Istra još uvijek u svim pokazateljima u samom hrvatskom vrhu po pokazateljima za gospodarstvo, ekonomska situacija je znatno lošija, a rezultati vidljivo skromniji nego prije gospodarske krize. Rekordni broj nezaposlenih, blokirane investicije i nedostatak poslovnih inicijativa obilježavaju aktualni trenutak. Usvajanjem Odluke o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti od strane Vlade Republike Hrvatske sve jedinice lokalne i područne samouprave su razvrstane u pripadajuće skupine prema stupnju razvijenosti. Indeks razvijenosti predstavlja najbolji pokazatelj ukupnog razvoja lokalnih područja i ključan je pri planiranju strateškog razvoja. Cijeli prostor FLAG-a nalazi se u IV. skupini čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske. U sljedećoj tablici možete detaljnije vidjeti i prikaz osnovnih pokazatelja po pojedinoj jedinici lokalne samouprave.

Tablica 7 - Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za JLS FLAG-a 2010.-2014.g.

Vrijednost osnovnih pokazatelja							
Grad/ Općina	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlen osti (%)	Kretanje stanovništ va	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	Indeks razvijen osti	Skupin a
Labin	35.225	3.604	10,7	96,0	82,3	115,19	IV
Kršan	30.794	5.905	10,3	94,0	75,46	120,66	IV
Pićan	25.796	2.551	4,5	93,7	73,17	100,30	IV
Raša	30.656	3.007	10,1	93,8	72,95	103,97	IV
Sveta Nedelja	28.092	2.949	6,0	103,5	79,90	108,66	IV

Izvor: www.razvoj.gov.hr, Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013.g., preuzeto u srpnju 2016.g.

2.2.3. TRŽIŠTE RADNE SNAGE

Stanovnici područja FLAG-a imaju kao i ostatak Hrvatske veliki problem za nezaposlenošću i nedostatkom radnih mjesta. Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), Ispostava Labin u prosincu 2015.g. bilježi porast od 6,3% registrirane nezaposlenosti u odnosu na studeni 2015.g.. Trenutno broj nezaposlenih je 1.054 od čega 409 muškaraca i 645 žena, a novo- prijavljenih je 258.

Tablica 8 - Registrirana nezaposlenost u prosincu 2015.g.

	Novo prijavljeni	Nezaposlene osobe		
Ispostava	Ukupno	Ukupno	M	Ž
Labin	258	1.054	409	645

Izvor: www.hzz.hr, Statistički bilten broj 12 2015., preuzeto 28. srpnja 2016.g.

Kad je u pitanju razina obrazovanja najviše nezaposlenih osoba ima završenu srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike, dok osoba sa fakultetom ima 76. U narednoj tablici prikazan je broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja.

Tablica 9 - Nezaposlene osobe prema stupnju obrazovanja u prosincu 2015.g.

Ispostava	Bez škole i završena OŠ	Osnovna škola	SŠ u trajanju do 3 godine i škola za KV i VKV radnike	SŠ u trajanju od 4 i više godina	Gimnazija	Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	Fakultet, Akademija, Magisterij, Doktorat
Labin	48	218	386	218	38	70	76

Izvor: www.hzz.hr, Statistički bilten broj 12 2015., preuzeto 28. srpnja 2016.

Veliki problemi ovog područja su povećanje broja nezaposlenih izvan turističke sezone, veliki udio žena u nezaposlenom stanovništvu te odlazak obrazovanog stanovništva u veće gradove ili čak odlazak u druge države u potrazi za boljim radnim mjestima. Ulaganjima u razvoj ribarstva i marikulture stvara se mogućnost otvaranja novih radnih mjesta, ujednačavanje razine razvoja, a sve to zajedno može činiti ovo područje samo konkurentnijim, te za posljedicu imati smanjenje broja nezaposlenih, kao i veće mogućnosti samozapošljavanja putem razvoja određenih obrazovnih programa, na što će se pokušati utjecati mjerama iz ove LRSR (mjera 5.2.1.).

2.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA

Na području FLAG-a prema popisu stanovništva iz 2011. g. živi ukupno 22.590 stanovnika. Ukupna površina FLAG-a iznosi 390,92 km² tako da gustoća naseljenosti iznosi 58 stanovnika/km² što je značajno manje nego na razini Hrvatske (75,71 stanovnik/km²) i Istarske županije (73,9 stanovnika/km²). U ukupnom broju ima nešto više žena (51%) nego muškaraca. U tablici koja slijedi uspoređuje se popis stanovništva u JLS u 2001. i 2011. g.

Tablica 10 - Broj stanovnika po Popisu stanovništva iz 2001. i 2011.g.

JLS	2001.	2011.
Grad Labin	12.426	11.642
Općina Kršan	3.264	2.951
Općina Pićan	1.997	1.827
Općina Raša	3.535	3.183
Općina Sveta Nedelja	2.909	2.987
UKUPNO FLAG	24.131.	22.590

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011.g., preuzeto u srpnju 2016.g.

Između posljednja dva popisa stanovništva 2001. i 2011. g. broj stanovnika se smanjio u Gradu Labinu i Općinama Raša, Kršan i Pićan, dok se u Općini Sveta Nedelja neznatno povećao. Na području Grada Labina živi 51% ukupnog stanovništva FLAG-a. Slijedi Općina Raša sa 14%,

Općina Sveta Nedelja i Općina Kršan sa po 13% stanovništva dok ih je najmanje u Općini Pićan (8% stanovništva). U sljedećoj tablici prikazat ćemo spolnu i starosnu strukturu stanovništva FLAG-a.

Tablica 11 - Spolna i starosna struktura JLS-a u 2011.g.

JLS	Udio žena (%)	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starenja
Grad Labin	51	45,1	183,6	28,3
Općina Kršan	50	44,3	157,3	24,3
Općina Pićan	50	43,1	133,5	25,1
Općina Raša	52	45,6	180,1	27,3
Općina Sveta Nedelja	51	45,3	188,9	29,2
UKUPNO	51	44,9	176,4	27,5

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva 2011.g., preuzeto 28. srpnja 2016.g.

Spolna struktura je dobra jer pokazuje izjednačenost u broju muškaraca i žena. Međutim, zabrinjavajuća je starosna struktura jer indeks starenja za područje FLAG-a iznosi 176,4, a koeficijent starenja 27,5 što su vrijednosti koje ukazuju da je stanovništvo zašlo u snažan proces starenja. Stanje je posebice negativno na području Općine Sveta Nedelja i Grada Labina. Podaci za FLAG su puno nepovoljniji nego na razini RH, gdje indeks starenja iznosi 115, a koeficijent starenja 24,1. Također, s tim u vezi javlja se i problem nedostatka mladih osoba u sektoru ribarstva, kao i nezainteresiranost mladih osoba da krenu u poduzetničke vode u sektor ribarstva. Većina vlasnika ribarskih obrta starije je od 55 godina, a mladi se često okreću nekim drugim gospodarskim aktivnostima kojima lakše ostvaruju put do poslovnih ciljeva. Međutim, ribarstveno područje FLAG-a Alba ima veliki potencijal i mogućnosti, a i provedba mjera putem ove LRSR omogućiti će prijenos „ribarske kulture“ mlađim generacijama, što je nužno kako bi se spriječio odljev mladih što posljedično može dovesti do izumiranja dugogodišnje tradicije ribarstva.

2.3.1. OBRAZOVNA STRUKTURA

Obrazovna struktura FLAG-a je u odnosu na ostatak RH relativno dobra, ali osjetan je nedostatak stručnjaka s visokom naobrazbom i znanstvenim zvanjima, što je dugoročno razvojno ograničenje FLAG-a i aspekt koji se mora poboljšati. Pozitivno je to što lokalno stanovništvo je jako komunikativno i zahvaljujući dugotrajnoj turističkoj djelatnosti poznaju više stranih jezika. Također je zabrinjavajuća brojka od 200 osoba koje nemaju završenu nikakvu školu, ali to je vjerojatno posljedica velikog broja starijih osoba. Struktura obrazovanih kadrova na razini srednjeg i visokog obrazovanja ne odgovara potrebama gospodarstva kao i kompetencije obrazovanih kadrova koje nisu u skladu s potrebama gospodarstva. Ovaj se problem se rješava izgradnjom novih nastavnih programa u srednjoškolskom strukovnom obrazovanju, ali i promjenama koje će donijeti novi zakoni u visokom obrazovanju. Za sad sve to ide presporo i područje ima najviše ekonomista i pravnika za kojih nema dovoljno radnih mjesta. U narednoj tablici prikazana je obrazovna struktura osoba starijih od 15 godina prema najvišoj završenoj školi i prema spolu.

Tablica 12 - Stanovništvo starije od 15 godina prema stupnju obrazovanja i spolu

Grad/Općina	Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razred OŠ	4-7 razred OŠ	OŠ	SSS	VŠS VSS	Nepoznato
Labin	Svi	10.290	74	80	936	1.688	5.618	1.877	17
	M	4.993	14	18	263	645	3.156	889	8
	Ž	5.297	60	62	673	1.043	2.462	988	9

Kršan	Svi	2.627	25	33	263	578	1.473	249	6
	M	1.303	5	12	75	234	858	115	4
	Ž	1.324	20	21	188	344	615	134	2
Piće	Svi	1.586	5	25	275	342	793	145	1
	M	789	-	8	111	144	457	68	1
	Ž	797	5	17	164	198	336	77	-
Raša	Svi	2.844	58	29	338	628	1.499	292	-
	M	1.334	12	7	93	271	846	115	-
	Ž	1.500	46	22	245	357	653	177	-
Sveta Nedelja	Svi	2.641	32	26	176	612	1.509	286	-
	M	1.305	9	10	42	212	910	122	-
	Ž	1.336	23	16	134	400	599	164	-
FLAG		19.988	194	193	1.988	3.848	10.892	2.849	24

Izvor: www.dzs.hr, Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. g., preuzeto u srpnju 2016.

3. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA PODRUČJA FLAG-a

3.1. SWOT – Snage, slabosti, prilike i prijetnje područja FLAG-a

U nastavku se nalaze tablica SWOT analize za područje FLAG-a koja proizlazi iz prethodno predočenog opisa područja FLAG-a i analiza konkretnih razvojnih potreba/problema područja na koje će ciljevima, prioritetima i mjerama djelovati LRSR.

Tablica 13 - SWOT analiza za područje FLAG-a

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Na malom području od 390 km² nalaze se raznolika prirodna bogatstva (Jadransko more, Raška dolina i rijeka Raša, Plominski zaljev, plaže u Rapcu, Prtlogu, Sv. Marini, Ravnima, Koromačnu, Tunarici, Trgetu, te u Plominskom zaljevu), područje NATURE 2000 (Park prirode Učka, Boljunske polje, Rudnik ugljena Raša, Poluotok Ubaš, Dolina Raše, Pazinština, Istra – Čepićko polje, Čepićki tunel, Plomin – Mošćenička draga, Ušće Raše, Uvala Remac, podmorje kod Rabca, Uvala Škvaranska - Uvala Sv. Martin), krajolici s posebnim obilježjima • Povoljna okolina (ekološki uvjeti), kakvoća mora izvrsna, velika raznolikost morskog staništa koja utječe na iznimnu kvalitetu proizvoda u ribarstvu • Razvedena obala, veliki akvatorij i bogata podmorska fauna sa šarolikom 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna količina ulova ribe u odnosu na tržišnu potražnju • Niska stopa tržišne kompenzacije (12% kod podnošenja pojedinačnog zahtjeva i 14% kod podnošenja skupnog zahtjeva) koja se ukida 01. lipnja 2016. g. • Nedovoljno registriranih iskrcajnih mjesta za brodove <15 m (trenutno samo Trget) • Nedostatak mlade radne snage (postojeća radna snaga većinom starija od 45 g.) • Nedostatak dizalice svih vrsta plovila (do 50-60 t), te škvera za remont brodova (luka Bršica pogodna) • Nedovoljno razvijena infrastruktura i nedovoljno visoki standard komunalne opremljenosti (nedostatak lukobrana u naselju Rabac, nedostatak uređenih lučica (Rabac, Plomin, Trget, Tunarica, Koromačno, Marina) za vezivanje plovila,

<p>konfiguracijom dna (plitke površine i hridinasti predjeli obrasli algama)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogato ribolovno područje koje pogoduje mnoštvu ribljih vrsta - plavoj (srdela, incun) i bijeloj ribi (lubin, komarča, zubatac, škarpina, cipli, oslić), glavonošcima (lignje, hobotnice), rakovima (kvarnerski škamp, rakovica, hlap) • Područje je pogodno za uzgoj školjaka, posebno Raški zaljev • Povoljna mediteranska klima • Povoljan geopolitički i prometni položaj (blizina inozemnog tržišta - Slovenije (80km) i Italije (100km), pristup autocesti - Pazin 34km, zračnoj luci-Pula 42km, morskoj luci Bršica 13/14km, te Rijeka 62km) • Duga tradicija i iskustvo u ribarstvu i akvakulturi (još za vrijeme Austrije postojala je ribarska zadruga, 1921.g. osnovano Društvo ribara (Conzorzio della pesca), 1951. g. osnovano poduzeće za ribarstvo i promet „Bratstvo“), te prijenos znanja i vještina ribara „s koljena na koljeno“ • Na području FLAG-a Alba postoje 3 registrirana iskrcajna mjesta (Plomin i Rabac za brodove >15 m, te Trget za brodove <15 m) • Iskrcajne luke su opremljene uređajima za privez, osvijetljene su, a Rabac i Trget su i energetske opremljene (struja, voda) • Kroz Udruženje obrtnika u Labinu oformljen je Ceh ribara, čiji su predsjednik i članovi ujedno i članovi FLAG-a Alba, koji aktivno sudjeluju u procesima izrade pravilnika koji se odnose na sektor ribarstva • Na području je razvijen turizam koji pogoduje gospodarskom ribolovu • Na području je registriran značajan broj gospodarskih subjekata koji obavljaju ribarsku djelatnost (>50) • Lokalno stanovništvo veliki je konzument ribe (u odnosu na hrvatski prosjek 7-9 kg po glavi st.), te 	<p>nedovoljno razvijena luka međunarodnog gospodarskog značaja Bršica)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak planova nižeg reda (urbanistički planovi) koji bi predvidjeli lokacije za moguću izgradnju, ugradnju ili postavljanje adekvatne crpke za ribarsko gorivo na dijelovima operativnih obala gdje se vezuju ribari, obzirom da sadašnje stanje ne zadovoljava potrebe ribarskih plovila, a postojeća benzinska pumpa značajno je udaljena od iskrcajnih luka (15 km od Rapca, 25 km od Trgeta i 4 km od Plomina) • Nedovoljno razvijena prometna infrastruktura - pristupne ceste iskrcajnim mjestima nisu odgovarajuće kategorije prohodne za adekvatna transportna sredstva (kamioni – hladnjače) • Nedostatak natkrivenih i ograđenih manipulativnih prostora te nedostatak adekvatne prostorije za veterinarski i drugi inspekcijski nadzor • Nedostatak broda za spašavanje (policija, vatrogasci, hitna pomoć) • Ne postoji sustav za praćenje slučajnog ulova zaštićenih ribljih vrsta i drugih morskih organizama • Ribarima nedostaju atraktivni prostori za prodaju (ribarnice) što uzrokuje nedovoljno jaki brend i marketing ribolovnog područja • Nedostatak adekvatnih manifestacija / festivala na FLAG području koje bi promovirale ribarsko područje kao takvo i postale međunarodno prepoznate • Osim Ceha ribara, na području ne postoje udruženja ribara u zadruge, udruge i slično • Neadekvatni uvjeti u iskrcajnoj luci Plomin - nema pristupa vodi i struji • Nedovoljno jaka sinergija između turizma i ribarstva te loša suradnja sa lokalnim ugostiteljima
--	--

<p>iskazuju veliko povjerenje ribarima putem izravne kupnje ribe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ribari ostvaruju dobru komunikaciju sa lokalnim i državnim institucijama, kao i sa Lučkom upravom i Lučkom kapetanijom • Prisutna je ekološka osviještenost ribara i ronioca ovog područja što doprinosi čistoj obali i moru, te bogatom podmorju • Novoosnovana Lokalna akcijska grupa u ribarstvu - FLAG Alba kao organizacija koja povezuje javni, privatni i gospodarski sektor ribarstva, čini je 28 članova među kojima su stručni i iskusni predstavnici sektora ribarstva, marikulture i akvakulture, te su prepoznati kao važan sektor od strane lokalnog stanovništva • Stručno osoblje FLAG-a Alba ima visoku stručnu spremu i više od 5 godina iskustva u radu na pripremi i provedbi EU i nacionalnih projekata (IPARD - Mjera 202 (LAG), Program ruralnog razvoja RH – mjera 19 – LEADER (CLLD), Projekti programa Europa za građane (MINHER, „POWER“, ORG.EU i LAB), projekt Centar +65 (MSPM i NZ), SEE-projekt ATRIUM, projekt SPINE,...) • Dobra politička koordinacija JLS-ova koji su članovi/osnivači FLAG-a i njihova podrška projektima u cilju poticanja gospodarske djelatnosti ribolova i njegove održivosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak vlastitih izvora financiranja za nova ulaganja i nove projekte • Korištenje zastarjele tehnologije i nedostatak značajnijih investicija i inovativnih projekata • Postoji potreba za modernijom ribarskom opremom, alatima, priborom, rashladnim uređajima i sistemima, pogonskih strojeva, proizvodnju specijalne ambalaže, te maloprodaju i transport • Iskrcajne luke nisu pokrivene internetskim pristupom što ribarima otežava unos podataka o iskrcajnom ulovu nakon vaganja ulovljene ribe i (ili) drugih morskih organizama na iskrcajnom mjestu
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji što doprinosi širenju tržišta (npr. omogućen izvoz proizvoda u Italiju) • Mogućnost korištenja sredstava iz EU fondova i nacionalnih programa za poboljšanje poslovne klime • Financiranje programa i projekata unutar CLLD Strategije (na području FLAG-a Alba) kroz Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za razdoblje 2014 – 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • Odlazak mladih osoba u druge sredine • Depopulacija FLAG-a i starenje stanovništva • Utjecaj ekonomske krize na lokalno stanovništvo • Klimatske promjene • Ekološke katastrofe • Inozemni poduzetnici koji utječu na smanjenje cijene ribe na tržištu (npr. Italija)

<ul style="list-style-type: none"> • FLAG Alba - kao promotor svih aktivnosti i faktor fuzije stanovništva • Suradnja sa FLAG - ovima u Hrvatskoj i inozemstvu u cilju zajedničkog djelovanja i međusobne suradnje • Povoljna geostrateška i politička klima u ovom dijelu Europe (mogućnost privlačenja kapitala) • Povećanje investicijskih ulaganja u djelatnostima: turizam i ribarstvo • Poticanje javno-privatnog partnerstva i mogućnost raznih oblika udruživanja i umrežavanja (udruge, zadruge, klasteri i slično) • Pojednostavljeni administrativni procesi (e-dozvole i slično) • Mogućnost dodatnog razvoja malog i srednjeg poduzetništva (u sektoru ribarstva) kroz mjere poticanja iz programa/proračuna JLS-a na FLAG području • 17,7% (6.891 ha) površine FLAG-a uključeno u NATURU 2000 što je pogodno za razvoj projekata vezanih uz očuvanje biološke raznolikosti i zaštitu okoliša • FLAG područje ima veliki potencijal za razvijanje marikulture (uzgoj ribe i školjaka) • Rast svijesti potrošača o zdravoj prehrani i važnosti ribe u kućanstvu te sve veća potražnja • Brendiranje destinacije kroz Kvarnerski škamp • Mogućnosti povoljnog kreditiranja • Mogućnosti za razvoj ribolovnog turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Politička nestabilnost i nefunkcionalna državna/ regionalna/ lokalna tijela nadležna za provođenje mjera/programa poticanja i razvoja ribarstva • Česte izmjene zakonskih i podzakonskih propisa bez prethodnog savjetovanja ili uvida u određeno stanje na terenu te međusobno neusklađeni zakonski propisi • Nedostatna pravna sigurnost (spora administracija i dugi sudski procesi) • nesigurnost naplate roba i usluga • Nestabilnost i nepredvidivost porezne politike i visoka stopa PDV-a • Česte promjene cijena goriva (naftnih derivata) • Otvoreno EU tržište što dovodi do povećanja konkurencije • Štetan utjecaj dupina na ulov ribe • Veliki brodovi koji plove područjem ne pridržavaju se pravila plovidbe (neprilagođena brzina) što uzrokuje česte materijalne štete ribarskim plovilima
--	--

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g

Elementi koji su identificirani u SWOT analizi pružaju širok uvid u probleme s kojima se FLAG kontinuirano suočava te su iskorišteni kao temelj za utvrđivanje konkretnih problema i razvojnih potreba koje će adresirati ova LRSR:

Tablica 14 - Prikaz problema i razvojnih potreba koji se rješavaju provedbom LRSR

GOSPODARSTVO	
PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE

<ul style="list-style-type: none"> • MSP u segmentu ribarstva nedovoljno razvijeni • Ne koriste alate za zaštitu okoliša • Ne posjeduju sredstva za početna ulaganja i razvoj proizvodnje/prerade • Posjeduju staru tehnologiju • Nedovoljna uključenost mladih u sektor ribarstva u kojem prevladavaju stariji • Mali ribari nemaju kapacitet za rast i razvoj • Nedovoljna sinergija ribarstva i turizma • Oslanjanje na proizvod „sunce i more“ • Nedovoljna iskorištenost tradicijskih proizvoda i načina upotrebe • Kratko trajanje turističke sezone • Slabo poštivanje standarda zaštite okoliša u pomorstvu i ribarstvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Podržati razvoj malih i srednjih poduzeća kroz posebno kreirane mjere koje će omogućiti razvoj proizvodnje i prerade • Povećati broj mladih osoba u ribarstvu • Ojačati male ribare i mikro/mala poduzeća/obrte • Ojačati područje FLAG-a kroz razvoj/proširenje djelatnosti • Omogućiti razvoj ribarskih djelatnosti i njihovo uključivanje u turističku ponudu područja • Promocija i očuvanje ribarske/maritimne baštine • Osigurati financijsku podršku gospodarskim dionicima u svrhu diversifikacije poslovanja • Povećati turističku vidljivost i prepoznatljivost područja kroz ulaganja u prepoznatljive lokalne proizvode • Stvoriti pozitivan utjecaj na produženje turističke sezone • Očuvanje ili povećanje broja zaposlenih provedbom LRSR • Osigurati mjere za zaštitu okoliša u proizvodnji i preradi
OPĆE ZNAČAJKE PODRUČJA	
PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna i nejednako razvijena društvena i komunalna infrastruktura koja se odnosi na ribarstvo i akvakulturu • Niska razina konzumacije ribe na području FLAG-a zbog neadekvatne informiranosti i otežane kupnje • Obalna područja nisu adekvatno zaštićena i valorizirana 	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšati infrastrukturu koja se koristi u svrhe ribarstva i marikulture • Poboljšati infrastrukturu i opremu u ustanovama i ugostiteljskim objektima u svrhu povećanja konzumacije proizvoda ribarstva i akvakulture • Povećati konzumaciju ribe od strane lokalnog stanovništva i/ili turista na području FLAG-a kroz povećanje informiranosti o važnosti konzumacije ribe • Povećati konzumaciju ribe od strane lokalnog stanovništva i/ili turista na području FLAG-a kroz stvaranje povoljnijih uvjeta za trženje ribom • Poboljšati zaštitu obalnih područja • Promoviranje i podizanje svijesti lokalnog stanovništva o zaštiti mora i priobalja
DRUŠTVENE ZNAČAJKE	
PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE

<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razvijeni kapaciteti FLAG-a i nedovoljna interakcija s članstvom • Članovi nisu dovoljno upoznati s fondovima EU i prilikama koje iz njih proizlaze • Ne postoje kvalitetni sustavi suradnje gospodarskog sektora ribarstva, mogućnost zajedničkog izlaska na tržište, a prepoznatljivost kvalitete ribarskog proizvoda je loša • Međunarodna suradnja nije dovoljno institucionalizirana i FLAG ne koristi dovoljno druge izvore financiranja izvan mjera OP za pomorstvo i ribarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačati FLAG, njegovo osoblje i povećati broj aktivnih članova • Upoznati članove s mogućnostima iz fondova EU te im dodjeljivati sredstva u okviru ove LRSR • Uspostaviti i održavati sustave suradnje predstavnika gospodarskog sektora ribarstva i podržavati njihov zajednički izlazak na tržište • Poboljšati intenzitet međunarodne suradnje i prijavljivati projekte izvan OP-a za pomorstvo i ribarstvo
--	--

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g/2020.g.

4. VIZIJA I RAZVOJNI CILJEVI PODRUČJA FLAG-a

Vizija sadrži prikaz željenog i ciljanog stanja područja FLAG-a:

Vizija – Područje FLAG-a ALBA čuva svoju ribarsku tradiciju kao temelj razvoja turizma, ribarskog gospodarstva i suradnje unutar i izvan zajednice.

4.1. CILJEVI, REZULTATI I MJERE LRSR ZA PODRUČJE FLAG-a TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA OP ZA POMORSTVO I RIBARSTVO 2014 – 2020.

Strateški/razvojni ciljevi područja FLAG-a predstavljaju skup mjerljivih, jasno formuliranih i međusobno sukladnih ishoda koji proizlaze iz analize područja, odgovor su na prethodno identificirane potrebe i usmjereni su na dostizanje željenoga stanja prikazanog u viziji područja.

LRSR sadrži **pet razvojnih ciljeva** unutar kojih je identificirano **5 mjera** kojima se postižu konkretni rezultati. Prilikom identifikacije prioriteta i mjera vodilo se računa o suglasnosti s prioritetima Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo 2014. - 2020. Mjere su proizašle iz baze projekata, javnih i individualnih konzultacija s više od 50 dionika iz lokalne zajednice, pripadnika različitih sektora (gospodarski sektor ribarstva, javni i civilni sektor) temeljem pristupa „odozdo prema gore“ te sukladno iskazanom interesu na lokalnoj razini u Upitniku za predstavnike gospodarskog sektora ribarstva, akvakulture i povezanih djelatnosti od 29.04.2020. i Javnom pozivu za iskaz interesa za prijavu na FLAG natječaje 2020. – 2023. od 01.06.2020.godine te Javnom pozivu za iskaz interesa za prijavu na FLAG natječaje od 23.09.2021.godine. Projektni prijedlozi modulirani su u mjerama kako bi se raspisivanjem FLAG natječaja isti (su)financirali provedbom ove LRSR.

Tablica 15 - Prikaz ciljeva, rezultata i mjera LRSR

SMART CILJ 1 - Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture	
Rezultat 1.1. Ojačani kapaciteti MSP-a u sektoru ribarstva i marikulture, stvorena dodana vrijednost lokanih proizvoda, ekonomska i ekološka održivost gospodarske djelatnosti	Mjera 1.1.1. Ulaganja u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture

SMART CILJ 2 - Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine	
Rezultat 2.2. Očuvani standard visoke kvalitete ribe i dr. morskih plodova, koji također osigurava visoku kulinarsku vrijednost, a samim time i promociju područja, obogaćena ukupna turistička ponuda područja, očuvana ribarska tradicija i baština FLAG područja	Mjera 2.2.1. Potpora za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine te promicanje održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja FLAG-a
SMART CILJ 3 – Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu	
Rezultat 3.1. Osposobljeni objekti za prodaju ribe i drugih morskih proizvoda i uspostavljeni kratki lanci opskrbe, veća dostupnost proizvoda lokalnom stanovništvu i turistima, stvoreni uvjeti za nova zapošljavanja	Mjera 3.1.1. Ulaganja u objekte i prostore za prodaju ribe i drugih morskih proizvoda te u razvoj kratkih lanaca opskrbe
SMART CILJ 4 - Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU	
Rezultat 4.2. Stvoreni preduvjeti za zaštitu okoliša, morskog dna i ribljih vrsta	Mjera 4.2.1. Potpora za aktivnosti ulaganja u zaštitu okoliša sa ciljem očuvanja morskog okoliša, ribljih vrsta i drugih morskih organizama, te zaštitu obalnih područja
SMART CILJ 5 - Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	
Rezultat 5.2. Ojačani kapaciteti lokalnih dionika, osviještena javnost o važnosti konzumacije ribljih proizvoda i dr. morskih organizama	Mjera 5.2.1. – Potpora za aktivnosti usmjerene povećanju potrošnje i konzumacije ribe i drugih morskih organizama

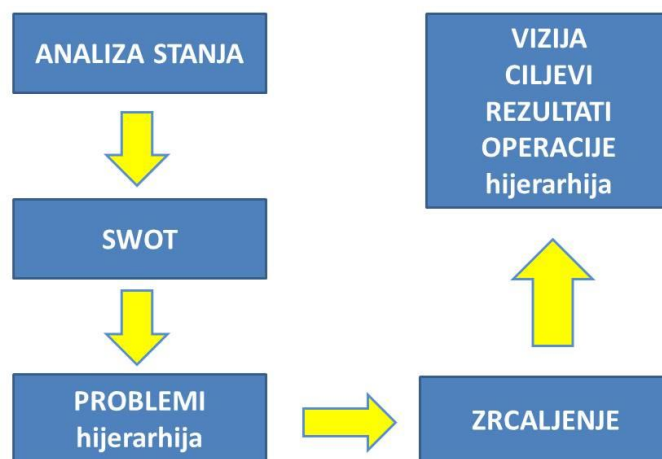
Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2020.g/2021.g.

4.2. POVEZANOST POJEDINIH ELEMENATA LRSR

Identificirane mjere odgovaraju razvojnim potrebama FLAG-a i predstavljaju rješenje određenom problemu. Upravo je zato izrađena SWOT analiza po sektorima te su ekstrahirani podaci od kojih je sastavljena analiza problema i razvojnih potreba. Metodom preslikavanja / zrcaljenja problema u razvojne ciljeve izvršena je identifikacija i prioritizacija SMART ciljeva, prioriteta i konkretnih mjera iz kojih će se financirati konkretni projekti na području FLAG-a. Iz donje je slike te pripadajuće tablice vidljiva povezanost razvojnih problema koji proizlaze iz

analize stanja s identificiranim SMART ciljevima, prioritetima i mjerama, iz čega je razvodni da su svi dijelovi ove LRSR jasno i adekvatno povezani te da identificirane mjere predstavljaju odgovor na identificirane potrebe područja.

Slika 1 - Prikaz povezanosti elemenata LRS

Izvor: Vlastita izrada FLAG-a, 2016.g.

4.3. OPIS MJERA/AKTIVNOSTI ZA PROVEDBU LRSR (korisnici, uvjeti prihvatljivosti, intenzitet i iznos potpore, kriteriji odabira)

LRSR se provodi implementacijom 5 mjera kako slijedi:

Strateški cilj 1	Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture
Obrazloženje cilja	Prilikom analize stanja, identifikacije problema i potreba, utvrđeno je da na području FLAG-a postoje problemi koji nepovoljno djeluju na razvoj ribarstva, turizma i očuvanje ribarske tradicije i baštine. Radi se o neadekvatnoj infrastrukturi za ribare, nedostatku sustavnog rada na iskorištavanju ribarstva i prenamjeni za potrebe turizma, kao i otežanom pristupu ribi za konzumiranje od strane potencijalnih kupaca, što za posljedicu ima smanjenje količine ribe koju konzumira lokalno stanovništvo i turisti, ali i smanjenje prihoda ribara. U vrijeme povećanih troškova proizvodnje, kao i sve većih količina uvoznih proizvoda, jačanje konkurentnosti ribarskih gospodarskih subjekata dodavanjem vrijednosti ribljim i ostalim morskim proizvodima ključna je komponenta i glavni cilj ove lokalne razvojne strategije. Upravo zbog toga potrebno je provesti aktivnosti ulaganja u opremu za ribarenje, infrastrukturu koju će ribari koristiti zajednički, ali i projekte u kojima će do izražaja dolaziti očuvanje ribarske tradicije i baštine te njihovo korištenje u svrhu razvoja turizma. Time će se otvoriti nova radna mjesta, spriječiti depopulacija i starenje stanovništva, ujednačiti razina razvoja u svim jedinicama lokalne samouprave i ovo područje učiniti konkurentnim u odnosu na druga sada razvijenija područja, a korisnicima će se učiniti dostupnijim nove tehnologije koje će omogućiti daljnji razvoj, ali i početna ulaganja u stvaranje novih visokokvalitetnih proizvoda. Većina lokalnih aktera (ribara) želi taj visokokvalitetni proizvod približiti potrošačima, te uspostaviti izravnu

	vertikalnu vezu između aktera na suprotnim ključnim točkama opskrbnog lanca (ribar - kupac).
Ukupna alokacija	129.545,64 eura

Prioritetne mjere/aktivnosti za postizanje očekivanih rezultata i SC1					
Mjera 1.1.1	Ulaganja u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture				
Obrazloženje Mjere (razlozi za provedbu mjere uključujući razloge za provedbu na lokalnoj razini)	<p>Ova mjera odnosi se na uvođenje novih tehnologije u poslovanja, i/ili nova inovativna rješenja uključujući i nabavu novog ribarskog alata te druge potrebne opreme (strojevi, plovila, vozila i sl.) u sektoru ribarstva i marikulture. Radi se o opremi i alatima koja je dopuštena sukladno važećoj regulativi RH pod uvjetom da ne dovodi do povećanja ribolovnog napora, a korisnicima takva ulaganja znače podizanje razine inovativnosti na tehnološkoj i razini ljudskih resursa.</p> <p>Namjena ove mjere je jačanje kapaciteta pojedinačnih poslovnih subjekata u ribarstvu kroz jačanje njihovih tehnoloških kapaciteta i modernizaciju poslovanja. Analizom potreba utvrđeno je da postojeći subjekti nemaju dovoljno sredstava za ulaganja te da su postojeća ribarska flota i metodologija rada zastarjeli, zbog čega je potrebno izvršiti navedena ulaganja, uvesti moderne i inovativne načine poslovanja i tako ojačati kapacitete MSP-ova u području ribarstva. U cilju otvaranja prostora novim mogućnostima za poboljšanje poslovanja, korisnicima ove mjere učiniti će dostupnijim nove tehnologije i inovativna rješenja (koje ne moraju nužno biti inovativne u širem smislu te riječi, već inovativne za njihovo poslovanje i u sredini u kojoj posluju), kao i početna ulaganja u stvaranje kvalitetnih ribarskih proizvoda.</p>				
Intenzitet potpore	<p>Osnovni intenzitet potpore iznosi 50% od ukupno prihvatljivih troškova uz primjenu uvećanja sukladno Prilogu I. Uredbe (EU) 508/2014 (ako je primjenjivo), a za projekte koji sadrže inovativne značajke na lokalnoj razini 100% prihvatljivih troškova.</p> <p>Ovaj intenzitet potpore sukladan je čl. 8. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 27/19, 77/20, 74/22, 8/23).</p>				
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.	Frekvencija provedbe	Godišnje	Financijska alokacija	129.545,64eura
Predviđene aktivnosti unutar Mjere	Uvođenje nove tehnologije u poslovanja, i/ili nova inovativna rješenja kao što su nabava opreme, novog ribarskog pomagala te druge potrebne opreme (strojevi, plovila, vozila) i sl., pripremanje aktivnosti (pripremanje dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola), kupnja i razvoj računalnih programa, marketinške aktivnosti projekta te ostale aktivnosti povezane sa ulaganjem koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR.				
Ciljani korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za obavljanje djelatnosti gospodarskog ribolova i marikulture koja ne potpadaju pod kriterije isključenja. Detaljni uvjeti koje moraju zadovoljiti ciljani korisnici biti će definirani FLAG natječajem.				
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.				

Strateški cilj 2	Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine
Obrazloženje cilja	Analizom stanja i identifikacijom problema i potreba FLAG područja utvrđeno je da je potrebno promovirati FLAG područje putem sinergije ribarstva i turizma, očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine te

	<p>promicanja održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja FLAG-a Alba kako bi se povećala razina prepoznatljivosti i pozitivno utjecalo na produženje turističke sezone te podizanje stope cjelogodišnje zaposlenosti. Ovom mjerom će se razvijati postojeće i nove djelatnosti izvan gospodarskog ribolova, koje se odnose promociju ribarske/maritimne tradicije i baštine i lokalnih proizvoda ribarstva (npr. muzej ribarstva i sl.) koje u sinergiji mogu obogatiti turističku ponudu područja. Obzirom da lokalni ribari nisu dovoljno povezani s ugostiteljima i drugim pružateljima usluga u turizmu želi se doprinijeti „spajanju“ ribara sa lokalnim ugostiteljima i drugim pružateljima usluga, promicanju održivog ribarstva i akvakulture te očuvanju kulturno-povijesne, prirodne, ribarske i pomorske baštine.</p>
Ukupna alokacija	666.158,15 eura

Prioritetne mjere/aktivnosti za postizanje očekivanih rezultata i SC2					
Mjera 2.2.1	Potpore za aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine te promicanja održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja FLAG-a				
Obrazloženje Mjere (razlozi za provedbu mjere uključujući razloge za provedbu na lokalnoj razini)	<p>Ova mjera predstavlja ulaganja u aktivnosti promocije, marketinga i očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine te promicanja održivog ribarstva i akvakulture ribarstvenog područja i to kroz izradu promotivnih i dokumentarnih filmova o ribarenju i tradiciji ribarstva na području, promotivnih brošura, letaka, slikovnica prilagođenih djeci predškolske i školske dobi, a uključuje i razvoj inovativnih alata za promociju putem internetske stranice i sl. Potpora se odnosi i na održavanje ribarskih festivala, fešti, takmičenja i dr. srodnih aktivnosti, a sve u svrhu promocije ribarstvenog područja FLAG-a. Mjera je važna za ovo područje jer je sukladno analizi stanja, razvidno da se ribarstvo ne koristi dovoljno u turističke svrhe, da postoji nedostatak adekvatnih manifestacijama i drugih aktivnosti na FLAG području koje promoviraju ribarsko područje. Nadalje, utvrđeno je da lokalni ribari nisu dovoljno povezani s ugostiteljima i drugim pružateljima usluga u turizmu pa se kroz ovu mjeru doprinosi „spajanju“ ribara sa lokalnim ugostiteljima te promicanju održivog ribarstva i akvakulture te očuvanju kulturno-povijesne, prirodne, ribarske i pomorske baštine.</p>				
Intenzitet potpore	<p>Osnovni intenzitet potpore iznosi 50% od ukupno prihvatljivih troškova uz primjenu uvećanja sukladno Prilogu I Uredba (EU) 508/2014 (ako je primjenjiva), a ako je projekt od zajedničkog interesa i ima zajedničkog korisnika sufinanciranja može biti do 100% prihvatljivih troškova. Ovaj intenzitet potpore sukladan je čl. 8. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 27/19,77/20,74/22, 8/23).</p>				
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.	Frekvencija provedbe	Godišnje	Financijska alokacija	666.158,15 eura
Predviđene aktivnosti unutar Mjere	<p>Građenje i/ili opremanje objekta/prostora, nabava opreme, restauracije predmeta/objekata/nosača/plovila, organizacija manifestacija koja uključuje pripreme aktivnosti, najam opreme, zakup prostora, marketinške aktivnosti, izrada publikacija i video materijala, izrada i tisak vodiča, očuvanje tradicionalnih ribarskih plovila, uvođenje inovativnih alata za promociju ribarstva, edukativne te ostale aktivnosti povezane sa ulaganjem koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR.</p>				
Ciljani korisnici	<p>Privatno poduzeća (trgovačko društvo) ili obrt u sektoru ribarstva i akvakulture te izvan sektora ribarstva i akvakulture u rangu (kategoriji) mikro, malog ili srednjeg poduzeća, odgojno-obrazovna ustanova, udruge, javne ustanove, turističke zajednice, lokalna i područna (regionalna) samouprava i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne</p>				

	samouprave. Detaljni uvjeti koje moraju zadovoljiti ciljani korisnici biti će definirani FLAG natječajem.
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.

Strateški cilj 3		Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu			
Obrazloženje cilja	Obnavljanje/izgradnja potrebne infrastrukture kao što su npr. uređenje i opremanje ribarnice i mjesta za konzumaciju lokalnih proizvoda ribarstva i akvakulture, će poboljšati i olakšati rad ribara, jačati održivost i konkurentnost ribarskog sektora te učiniti proizvode ribarstva i akvakulture dostupnijim lokalnom stanovništvu. Ovaj cilj imati će pozitivan utjecaj na razvoj turizma, ujednačavanje razine razvoja cijelog područja, smanjenje depopulacije, stvaranje preduvjeta za zapošljavanje, povećavanje atraktivnost područja FLAG-a, osiguravanje temeljnih preduvjeta za kvalitetan život lokalnog stanovništva zbog konkretnih unaprjeđenja u prodaji i konzumaciji proizvoda ribarstva i akvakulture.				
Ukupna alokacija	410.269,25 eura				
Prioritetne mjere/aktivnosti za postizanje očekivanih rezultata i SC3					
Mjera 3.1.1	Ulaganja u objekte i prostore za prodaju ribe i drugih morskih proizvoda te u razvoj kratkih lanaca opskrbe				
Obrazloženje Mjere (razlozi za provedbu mjere uključujući razloge za provedbu na lokalnoj razini)	Namjena ove mjere je modernizirati i opremiti objekte za maloprodaju proizvoda ribarstva i akvakulture, povećati potrošnju i dostupnost proizvoda lokalnom stanovništvu i turistima te stvoriti uvjete za nova zapošljavanja. Ovom mjerom doprinijeti će se većoj dostupnosti proizvoda putem kratkih lanaca opskrbe, većoj konzumaciji lokalnih proizvoda ribarstva i akvakulture te valorizaciji lokalnih proizvoda ribarstva i akvakulture. Nadalje, ovom mjerom omogućiti će se zakupcima koji ribu prodaju na tržnici da budu u gabaritima zakonskih propisa u svezi trženja, skladištenja i prodaje ribe. Ova mjera odgovor je na identificirane slabosti i potrebe FLAG područja kao što su nedovoljno razvijena prodajna mjesta proizvoda ribarstva i akvakulture što uzrokuje smanjenu konzumaciju od strane lokalnog stanovništva i turista.				
Intenzitet potpore	Osnovni intenzitet potpore iznosi 50% od ukupno prihvatljivih troškova uz primjenu uvećanja sukladno Prilogu I Uredba (EU) 508/2014 (ako je primjenjiva), a ako je projekt od zajedničkog interesa i ima zajedničkog korisnika sufinanciranja može biti do 100% prihvatljivih troškova. Ovaj intenzitet potpore sukladan je čl. 8. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 27/19, 77/20, 74/22, 8/23).				
Razdoblje provedbe	2020. – 2023.	Frekvencija provedbe	Godišnje	Financijska alokacija	410.269,25eura
Predviđene aktivnosti unutar Mjere	Izgradnja i/ili rekonstrukcija i/ili opremanje ribarnice (komorama hladnjačama, posebnim prostorom za čuvanje ribe u trenutku kada ona dolazi u ribarnicu (ne predstavlja skladištenje), lokacijama za čišćenje ribe i drugim potrebnim zahvatima i opremom), prostora za konzumaciju lokalnih proizvoda ribarstva i akvakulture, nabava i/ili opremanje montažnih/mobilnih ribarnica, a sve u cilju povećanja dostupnosti ribe lokalnom stanovništvu i turistima.				
Ciljani korisnici	Privatno poduzeće (trgovačko društvo) ili obrt u sektoru ribarstva i akvakulture u rangu (kategoriji) mikro, malog ili srednjeg poduzeća, lokalne samouprave i pravna osoba u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne samouprave. Detaljni uvjeti koje moraju zadovoljiti ciljani korisnici biti će definirani FLAG natječajem.				

Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.
----------------------------------	---

Strateški cilj 4	Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU
-------------------------	--

Obrazloženje cilja	Područje FLAG-a karakterizira prisutnost brojnih prirodnih bogatstava, geomorfološka, biogeografska i klimatološka raznolikost na samo 390 km ² . 17,7% područja FLAG-a uključeno je u NATURA 2000 područja, a karakteriziraju ga brojni izvori pitke vode, more, bogatstvo morske flore i faune. Budući da područje nije ostvarilo značajna postignuća u odnosu na proteklo razdoblje, potrebno je podržati zajedničke aktivnosti koje će pozitivno utjecati na okoliš kroz ulaganja koja se odnose na očuvanje mora i morskog dna, ribljih i drugih vrsta, prevenciju onečišćenja koja nastaju kao posljedica ribarenja i uvođenje energetski učinkovitijih metoda u ovaj sektor.
Ukupna alokacija	79.888,51 eura

Prioritetne mjere/aktivnosti za postizanje očekivanih rezultata i SC4
--

Mjera 4.2.1.	Potpore za aktivnosti ulaganja u zaštitu okoliša sa ciljem očuvanja morskog okoliša, ribljih vrsta i drugih morskih organizama, te zaštitu obalnih područja
---------------------	--

Obrazloženje Mjere (razlozi za provedbu mjere uključujući razloge za provedbu na lokalnoj razini)	Aktivnosti u sklopu ove mjere odnose se na edukativno-informativne aktivnosti o zaštiti okoliša, promotivne aktivnosti izrade letaka, brošura, publikacija, videa i dr., aktivnosti čišćenja morskog okoliša i obalnih područja, kupnju plovila ili prenamjena ribarskog plovila za čišćenje morskog dna, izradu studija u svrhu zaštite i očuvanja morskog okoliša, ribljih vrsta i drugih morskih organizama, te zaštitu obalnih područja, te druge slične aktivnosti koje doprinose ostvarenju rezultata cilja 4. Ova mjera podržava ulaganja u mjere zaštite okoliša i prirode povezanih sa sektorom ribarstva na području FLAG-a, a koje dosad nisu bile provođene na ovom području. Koristi će biti višestruke za cijelu zajednicu i turizam, a potrebne su jer rješavaju probleme ovog specifičnog područja i lokalne zajednice koji su identificirani u analizi stanja, a odnose se na neprovođenje mjera za zaštitu okoliša i slično.
--	--

Intenzitet potpore	Osnovni intenzitet potpore iznosi 50% od ukupno prihvatljivih troškova uz primjenu uvećanja sukladno Prilogu I Uredbe (EU) 508/2014 (ako je primjenjivo). Ukoliko projekt zadovolji kriterije zajedničkog interesa, inovativnih značajki na lokalnoj razini i zajedničkog korisnika ista ostvaruje ukupni intenzitet potpore od 100%. Ovaj intenzitete potpore sukladno je čl. 8. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 27/19,77/20,74/22, 8/23).
---------------------------	--

Razdoblje provedbe	2022. – 2023.	Frekvencija provedbe	Godišnje	Financijska alokacija	79.888,51 eura
---------------------------	---------------	-----------------------------	----------	------------------------------	----------------

Predviđene aktivnosti unutar Mjere	Ova mjera podržat će ulaganja u zaštitu i čišćenje morskog okoliša i obalnih područja, studijska putovanja, zaštitu prirodnih bogatstava ribljih i drugih vrsta, nabava odgovarajuće opreme za ronjenje i čišćenje, prevencija onečišćenja koja nastaju kao posljedica ribarenja, radit će se o izradi studija ili publikacija, aktivnosti čišćenja morskog okoliša i obalnih područja edukativno-informativne aktivnosti i drugim akcijama i mjerama koje će dati doprinos zaštiti okoliša na području FLAG-a.
---	---

Ciljani korisnici	Privatno poduzeće (trgovačko društvo) ili obrt u sektoru ribarstva i akvakulture te izvan sektora ribarstva i akvakulture u rangu (kategoriji) mikro, malog ili srednjeg poduzeća, lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravna osoba
--------------------------	--

	u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odgojno-obrazovne ustanove, turističke zajednice, udruge, javne ustanove, lučka uprava. Detaljni uvjeti koje moraju zadovoljiti ciljani korisnici biti će definirani FLAG natječajem.
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.

Strateški cilj 5 Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama

Objasnenje cilja	Problemi s kojima se područje FLAG-a Alba suočava jest niska razina konzumacije ribe, korištenje zastarjele opreme, nezainteresiranost lokalnog stanovništva za međusobnu suradnju, nedovoljna vidljivost i nedovoljno jaki kapaciteti FLAG područja za pokretanje jačih promjena u lokalnoj zajednici, nedovoljna organiziranost i promocija proizvođača na području FLAG-a, neprepoznatljivost lokalnih ribljih proizvoda. U okviru ovog cilja će se ojačati kapaciteti FLAG područja poboljšanjem uvjeta za pripremu proizvoda ribarstva i akvakulture što će imati pozitivan utjecaj na povećanje konzumacije ribe i drugih morskih organizama od strane lokalnog stanovništva i turista posebice onih najmlađih. Ujedno će se raditi na jačanju svijesti o važnosti ribarstva i s njim povezanih djelatnosti, kao i promocije proizvoda i aktivnosti ribarske zajednice.
------------------	---

Ukupna alokacija	313.201,59 eura
-------------------------	-----------------

Prioritetne mjere/aktivnosti za postizanje očekivanih rezultata i SC5

Mjera 5.2.1. Potpora za aktivnosti usmjerene povećanju potrošnje i konzumacije ribe i drugih morskih organizama

Objasnenje Mjere (razlozi za provedbu mjere uključujući razloge za provedbu na lokalnoj razini)	Radi povećanja potrošnje i konzumacije proizvoda ribarstva i akvakulture ulaganja kroz ovu mjeru usmjerena su na stvaranje odgovarajućih uvjeta za pripremu i posluživanje proizvoda ribarstva i akvakulture, održavanje edukativnih aktivnosti (kuharske radionice, edukacije učenika, djece vrtičke dobi, nastavnog osoblja, roditelja i dr.), pripremu i tisak publikacija (npr. kuharica kvarnerskih delicija), izradu (dizajn i tisak) promotivnih materijala, regulaciju tržišta proizvoda ribarstva jačanjem distribucijskih kanala prodaje te promociju kvalitete proizvoda dobivanjem oznaka izvornosti i drugih oblika certificiranja jer prigodno označavanje utječe na povećanje potrošnje i konzumacije od strane domicilnog stanovništva i inozemnih posjetitelja koji konzumiraju lokalne specijalitete, ali i na druge aktivnosti povećanja potrošnje i konzumacije proizvoda ribarstva i akvakulture. Cilj ove aktivnosti je povećati konzumaciju ribe koja je po stanovniku u RH vrlo niska, svega desetak kilograma godišnje, dok u pojedinim mediteranskim zemljama iznosi više od 25 kilograma po stanovniku.
---	---

Intenzitet potpore	Osnovni intenzitet iznosi 50% od ukupno prihvatljivih troškova uz primjenu uvećanja sukladno Prilogu I Uredbe (EU) 508/2014 (ako je primjenjivo), a ako je projekt od zajedničkog interesa i ima zajedničkog korisnika sufinanciranja može biti do 100% prihvatljivih troškova. Ovaj intenzitet potpore sukladan je č. 8. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 27/19,77/20,74/22, 8/23).
---------------------------	--

Razdoblje provedbe	2021. – 2023.	Frekvencija provedbe	Godišnje	Financijska alokacija	313.201,59 eura
---------------------------	---------------	-----------------------------	----------	------------------------------	-----------------

Predviđene aktivnosti unutar Mjere	Opremanje koje će doprinijeti povećanoj potrošnji proizvoda ribarstva i akvakulture, poboljšanje uvjeta za pripremu proizvoda ribarstva i akvakulture, edukacije, promotivne aktivnosti, postavljanje znakova vidljivosti lokalne ribe, razvoj softverskog rješenja za prodaju te općenito druge aktivnosti
---	---

	usmjerene na povećanje potrošnje i konzumacije ribe kao visokovrijednog lokalno prepoznatljivog proizvoda.
Ciljani korisnici	Privatno poduzeće (trgovačko društvo) ili obrt u sektoru ribarstva i akvakulture te izvan sektora ribarstva i akvakulture u rangu (kategoriji) mikro, malog ili srednjeg poduzeća, lokalne samouprave i pravna osoba u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne samouprave, turističke zajednice, udruge, javne ustanove. Detaljni uvjeti koje moraju zadovoljiti ciljani korisnici biti će definirani FLAG natječajem.
Kriteriji prihvatljivosti	Prihvatljive su sve aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRSR izuzev onih koje uključuju troškove sukladne Članku 11. Uredbe (EU) 508/2014.

4.4. OPIS POSTUPKA ODABIRA OPERACIJA NA RAZINI FLAG-a

Procesi i postupci koji će se primjenjivati pri provedbi LRSR FLAG propisuje u Pravilniku za odabir i provedbu projekta u okviru Lokalne razvojne strategije u ribarstvu Lokalne akcijske grupe u ribarstvu Alba za razdoblje 2014.-2020. (u daljnjem tekstu: Pravilniku za odabir i provedbu projekta). U nastavku su opisana temeljna pravila dodjele sredstava koja su sadržana u predmetnom Pravilniku za odabir i provedbu projekta, a koja se sastoje od općih odredbi, postupka odabira na FLAG razini, postupka dodjele potpora na razini Upravljačkog tijela i postupka u razdoblju provedbe projekata

Postupak odabira projekata se provodi na FLAG-razini i sastoji se od sljedećih faza: 1. faza: Administrativna kontrola projekata (Analiza 1), 2. faza: Ocjenjivanje projekata (Analiza 2), 3. faza: Odabir projekata od strane Upravnog odbora FLAG-a (u daljnjem tekstu: UO FLAG-a) i 4. faza: Prigovori na odluke FLAG-a.

FLAG-administratori obavljaju administrativnu kontrolu prijave projekata pristiglih po objavljenom FLAG natječaju po redoslijedu zaprimanja. Prilikom administrativne kontrole projekata FLAG-administratori utvrđuju pravovremenost i potpunost prijave te prihvatljivost nositelja projekta sukladno odredbama propisanim FLAG natječajem.

Cilj faze ocjenjivanja projekata je provjeriti prihvatljivost projekta sukladno uvjetima iz odobrene LRSR i FLAG natječaja, sukladnost s kriterijima odabira te dodjela bodova, prihvatljivost troškova i iznosa troškova sukladno LRSR i FLAG natječaju, intenzitet i iznos javne potpore, a sve to zavisno o mjeri/operaciji. Ako UO FLAG-a procijeni da provjere iz faze ocjenjivanja projekata mogu obaviti i FLAG-administratori uslijed jednoznačno provjerljivih/mjerljivih kriterija odabira koji su navedeni u FLAG natječaju, UO FLAG-a će donijeti odgovarajuću Odluku te će FLAG-administratori obavljati sve provjere iz faze ocjenjivanja projekata.

Ako UO FLAG-a procijeni da određene provjere iz faze ocjenjivanja projekata ne mogu obaviti FLAG-administratori uslijed kriterija odabira navedenih u FLAG natječaju koji nisu jednoznačno provjerljivi/mjerljivi isti će imenovati OO FLAG-a.

UO FLAG-a će na temelju dostavljene Privremene rang-liste projekata koju je pripremio OO FLAG-a ili FLAG-administratori donijeti: Odluku o odabiru projekta ili Odluku o odbijanju projekta ili Odluku o privremenom odabiru projekta.

Nositelji projekata imaju pravo podnijeti prigovor na odluke FLAG-a zbog: povrede odredbi FLAG-natječaja, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene pravnog propisa na kojem se temelji odluka.

Skupština FLAG-a imenuje članove tijela FLAG-a nadležnog za rješavanje prigovora iz svog članstva sukladno metodologiji provedbe lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom u Republici Hrvatskoj za odlučivanje po pristiglim prigovorima prijavitelja na FLAG natječajima.

Postupak dodjele potpore nositeljima projekata provodi Uprava ribarstva pri Ministarstvu poljoprivrede – Upravljačko tijelo u skladu s odredbama Pravilnika o provedbi LRSR, odobrenom LRSR i FLAG natječajem.

U slučajevima kada je FLAG nositelj projekta, ocjenjivanje se mora provesti na način da ne dovodi FLAG u povlašteni položaj u odnosu na druge nositelje projekta i ocjenjivanje moraju provesti osobe koje su u potpunosti neovisne od odabranog FLAG-a.

4.5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Za potrebe dokazivanja usklađenosti s nadređenim strateškim dokumentima u obzir su uzeti mjerodavni operativni program, nacionalne sektorske strategije, regionalna i lokalne strategije područja FLAG-a. Detaljan opis usklađenosti s relevantnim strateškim okvirom i lokalnim strateškim dokumentima (PUR JLS-ova) nalazi se u nastavku.

Ciljevi LRSR	Povezani prioriteti OP za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.
<p>Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture</p> <p>Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine</p> <p>Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu</p>	<p>Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi</p> <p>Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije</p>
<p>Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU</p>	<p>Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture</p>
<p>Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama</p>	<p>Poticanje provedbe Zajedničke ribarstvene politike (ZRP)</p> <p>Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije</p>

Ciljevi LRSR	Povezani prioriteti Strategije razvoja poduzetništva u RH do 2020.g.
<p>Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture</p> <p>Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u</p>	<p>SC1 - POBOLJŠANJE EKONOMSKE USPJEŠNOSTI</p> <p>Unapređenje ekonomske uspješnosti maloga gospodarstva u sektorima prerađivačke industrije i usluga većim ulaganjem u R&D, višim stupnjem inovacija, rastom izvoza te daljnjim razvojem poslovnih mreža i povezanosti.</p> <p>SC2 - POBOLJŠAN PRISTUP FINANCIRANJU</p> <p>Razvijanje različitih financijskih mogućnosti za</p>

sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine	subjekte maloga gospodarstva te uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo
Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	SC3 - PROMOCIJA PODUZETNIŠTVA Pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, povećanje broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija.

Ciljevi LRSR	Glavni cilj i operativne strategije Strategije razvoja turizma u RH do 2020.g.
Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine	Glavni cilj: Povećanje atraktivnosti i konkurentnosti turizma, što će rezultirati ulaskom u vodećih 20 turističkih destinacija u svijetu po kriteriju konkurentnosti Operativna strategija „Razvoj turističke ponude“: Operacija „Sunce i more, Nautički turizam, Eno i gastroturizam“ Mjere turističke politike: Mjera 7 Pokretanje novih programa za poticanje razvoja malih, srednjih i velikih poduzetničkih poduhvata u turizmu kojoj je cilj osigurati sredstava za pokretanje novih investicijskih programa; Mjera 10 Stvaranje poduzetničkih klastera Mjera 15 Akcijski plan razvoja kulturnog turizma;

Ciljevi LRSR	Povezani prioriteti i mjere Županijske razvojne strategije Istarske županije
Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu	Razvojni prioritet 1.2. – Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva Razvojni prioritet 1.3. – Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva Mjera 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru Razvojni prioritet 3.2. Poboljšanje infrastrukturnih sustava

Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU	Razvojni prioritet 3.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU), promocija obnovljivih izvora energije (OIE) i kogeneracija (CHP) Mjera 3.1.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključivo i promociju kogeneracije CHP
Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	Razvojni prioritet 1.2. – Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva Mjera 1.2.1. Olakšanje pristupa izvorima financiranja za malo i srednje poduzetništvo (MSP, obrtnici, OPG, start-upovi, slobodne profesije) Mjera 1.2.3. Obrazovanje za male i srednje poduzetnike Mjera 1.2.4. Poticanje umrežavanja u gospodarstvu (MSP-ovi, obrtnici, OPG-ovi, start-upovi, slobodne profesije, klasteri)

Ciljevi LRSR	Program ukupnog razvoja Grada Labina do 2018.g.
Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine	CILJ 1: Razvijeno gospodarstvo zasnovano na industrijskim i turističkim djelatnostima većih dodanih vrijednosti
Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU	CILJ 2: Očuvani okoliš, prirodno, povijesno i kulturno naslijeđe
Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama.	CILJ 3: Razvoj ljudskih resursa u skladu s potrebama ukupnog društveno-ekonomskog razvoja i visoki društveni standard

Ciljevi LRSR	Program ukupnog razvoja Općine Kršan
Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture	Cilj 2: Diversifikacija razvoja (smanjenje proračunske ovisnosti o prihodima nastalim temeljem aktivnosti TE Plomin) i povećanje fiskalnog kapaciteta. Cilj 3: Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka. Cilj 4: Konkurentna poljoprivreda, turizam te malo i srednje poduzetništvo.

Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	Cilj 5: Razvijen sustav brandiranja utemeljen na prirodnim resursima i kulturnim znamenitostima krškanskog kraja.
--	--

Ciljevi LRSR	Program ukupnog razvoja Općine Pićan
Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu	Cilj 1: Izgradnja javne komunalne infrastrukture Cilj 2: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i ruralnog turizma
Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU	Cilj 3: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnim resursima
Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	Cilj 4: Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za razvoj gospodarstva

Ciljevi LRSR	Program ukupnog razvoja Općine Sv. Nedjelja
Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture	Nositelj dinamičnog gospodarskog razvoja je malo, srednje i veliko poduzetništvo u sektoru turizma, ugostiteljstva, poljoprivrede i industrije, a turističke djelatnosti i proizvodnja se baziraju na održivom korištenju lokalnih prirodnih resursa i sirovina i stvaraju visok stupanj dodane vrijednosti. Naše turističke usluge i proizvodi prepoznati su i cijenjeni na domaćem i izvoznom tržištu, a nastaju spajanjem tradicionalnih vrijednosti ovog područja s modernom tehnologijom. Ekonomsko-socijalni razvoj određen je potrebama ljudi i omogućuje socijalnu, ekonomsku, zdravstvenu i pravnu sigurnost sadašnjih i budućih generacija.“.
Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine.	
Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU	
Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama	

4.6. INOVATIVNI KARAKTER LRSR I USKLAĐENOST SA HORIZONTALNIM PRIORITETIMA OP-a

Inovativni karakter LRSR očituje se u više segmenata, od koji posebno ističemo uključivanje više od 50 dionika u proces pripreme i donošenja LRSR-a prema principu „bottom-up“, korištenje metode „learning by doing“ s ciljem transfera znanja i vještina izrade i provedbe LRSR-a s konzultanata na FLAG, postavljanje konkretnih i mjerljivih sustava praćenja provedbe i vrednovanja postignuća LRSR-a, ali i postizanje multisektorske suradnje, jačanje ribarske zajednice i sinergija ribarstva s turizmom koji će se po prvi puta dogoditi na ovom području.

Usklađenost s horizontalnim načelima OPPr-a i ESIF-a očituje se na sljedeći način:

1. Promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena i zabrana diskriminacije (članak 7. Uredbe (EU) 1303/2013):

- Stvaranje novih radnih mjesta u okviru predloženih mjera/aktivnosti, posebice za mlade i osobe oba spola bez diskriminacije,
- Poticanje uključivanja žena u predviđene mjere
- Uključivanje većeg broja žena u rad FLAG-a (tijela i stručna služba) i
- Uvođenje kriterija dodjele bespovratnih sredstava koji se odnose na ravnopravnost spolova u postupak odabira mjera.

2. Održivi razvoj:

- Uključivanje operacija koje za cilj imaju zaštitu okoliša, biljnih i životinjskih vrsta te korištenje obnovljivih izvora energije;
- Primjena kriterija koji se odnose na održivi razvoj u postupcima odabira projekata u okviru postupaka dodjele bespovratnih sredstava.

5. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U LRSR

5.1. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRSR

Važan segment u procesu izrade LRSR za područje FLAG-a sačinjava aspekt uključivanja zainteresirane javnosti iz javnog, civilnog i privatnog sektora temeljem principa osmišljenih u okviru LEADER i CLLD pristupa. U cjelokupni se proces izrade LRSR-a uključila javnost temeljem *Plana uključivanja lokalnih dionika u proces izrade LRSR (dalje u tekstu: Plan)*. Plan sadrži cilj uključivanja javnosti, ciljne dionike, odnosno skupine dionika, aktivnosti uključivanja istih u izradu LRSR, te raspored (vremenski tijek) odvijanja određenih aktivnosti. Uključivanjem dionika u izradu LRSR osigurana je provedba CLLD pristupa „odozdo prema gore“- uključivanje svih raspoloživih snaga koje izravno doprinosi kvalitetnom razvoju ideja i mogućih rješenja. Planom je određeno imenovanje **Radne skupine** od 13 članova iz različitih sektorskih skupina (javni, civilni i gospodarski), uključujući i reprezentativnu zastupljenost po JLS-ovima. Plan uključivanja zainteresirane javnosti osmišljen je u skladu s potrebama koje su identificirane na području FLAG-a, uzimajući u obzir dosadašnje oblike i iskustvo u procesima uključivanja zainteresiranih dionika u rad FLAG-a te činjenicu da FLAG planira financirati projekte na svome području, za što je potrebno dobiti povratne informacije od članova FLAG-a i drugih važnih dionika (predstavnik javnog, civilnog i gospodarskog sektora ribarstva). S obzirom da su lokalni dionici s područja FLAG-a dosad pokazivali malu razinu aktivnosti, bilo je potrebno osmisliti inovativne pristupe koji uključuju izlazak na teren, jačanje komunikacije s dionicima i postizanje veće razine informiranosti o važnosti uključivanja u ovaj proces. Plan je proveden po metodi „learning by doing“ tako da su konzultanti vodili dio procesa, istovremeno podučavajući FLAG i ostale sudionike, nakon čega su oni sami provodili preostali dio procesa savjetovanja s ciljem jačanja njihovih kapaciteta za provedbu ovih aktivnosti nakon usvajanja LRSR. Proces uključivanja zainteresirane javnosti nastavit će se nakon usvajanja LRSR-a za potrebe jačanja međusobnih odnosa i partnerstava na području FLAG-a, ali i kvalitetnog praćenja ostvarenja postignuća LRSR-a za koje će se koristiti postojeća metodologija, o čemu će FLAG sastavljati posebna izvješća o kojima će informirati zainteresiranu javnost. Uključivanje dionika provedeno je kombiniranjem participativnih metoda: informiranje, konzultacije i osnaživanje. Informiranje i educiranje javnosti o mogućnostima koje pruža OP za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020. te podizanja interesa šire

javnosti za sudjelovanje u postupku oblikovanja LRSR-a provedeno je u prvom dijelu cjelokupnog procesa o izradi LRSR FLAG-a Alba. Tako je nakon odobrenja financijske potpore za provedbu mjere III.1. „Pripremna potpora“ održana medijska konferencija o predstavljanju nadolazećih aktivnosti FLAG-a u cilju izrade kvalitetne LRSR. Sa članovima radne skupine održana je radionica pod nazivom „Izrada SWOT analize“ sa ciljem usklađivanja analize problema i razvojnih potreba. Također, u svrhu pripremanja FLAG područja za provedbu LRSR-a a i upoznavanja šire javnosti o ulozi FLAG-a održane su promotivne aktivnosti: Festival kvarnerskog škampa, Fešta od pidoći i Ribarska fešta na porte. Svaka promotivna aktivnost održana je po jednom iskrcajnom mjestu (Rabac, Plomin i Trget) kako bi dohvat informiranja bio što veći. U postupku konzultacija sa zainteresiranom javnošću, a osobito sektorom ribarstva, provedena je edukacija o predstavljanju Mjera iz OP-a za pomorstvo i ribarstvo RH 2014 – 2020, te utvrđivanje prioriteta i mjera za provedbu LRSR 2014 – 2020: Odabir projekata iz ribarskog sektora koji će se financirati putem LRSR FLAG-a Alba. Konzultacije su održane u cilju prikupljanja projektnih prijedloga za uvrštenje u LRSR. Poziv na dostavu projektnih prijedloga odaslan je putem lokalnih medija, internetske stranice FLAG-a, službenih internetskih stranica JLS-ova u sastavu FLAG-a i društvene mreže (facebook stranice) FLAG-a. Rok za dostavu projekata bio je 01. rujna 2016. g. Također, u postupku konzultacija izrađena je posebna „mapa“ na službenoj internetskoj stranici FLAG-a pod nazivom „Strategija“ na kojoj su redovno objavljeni svi dokumenti u vezi izrade LRSR 2014-2020, podložni komentarima, prijedlozima i sugestijama zainteresiranih građana. Osnaživanje je provedeno na način da je FLAG, nakon svake radionice Radne skupine na kojima su izrađeni materijali za LRSR (SWOT analiza, identifikacija, ciljeva, prioriteta i mjera), informaciju o provedenom učinio dostupnu svim članovima i volonterima FLAG-a (vršena e-mail i radna savjetovanja) u kojima se iste pozivalo na uvid i davanje prijedloga i sugestija. Dobivene informacije, stavovi i mišljenja uneseni su u tekst LRSR-a, što doprinosi jačanju međusobnog partnerstva na cijelom području FLAG-a.

5.2. OPIS PARTNERSTVA

FLAG je pravno oformljen kao udruga sukladno Zakonu o udrugama (NN 74/14) te je u 2016. godini brojao 29 člana s područja 5 JLS-a. Partnerski odnos, prava i obveze članova, te način provedbe partnerskog odnosa između članova FLAG-a regulirane su odredbama Statuta. Tako je člankom 7. Statuta određeno da FLAG djeluje kao neprofitna pravna osoba koja je upisana u Registar udruga RH, te čl. 13. da redovnim članovima FLAG-a mogu postati fizičke i pravne osobe koje dolaze iz tri sektora u društvu – javni, civilni i gospodarski, poštujući CLLD pristup. Redovi član FLAG-a mora imati prebivalište, odnosno sjedište ili podružnicu na području FLAG-a. Članstvo u FLAG-u je dobrovoljno, a odluku o primanju u redovito članstvo donosi Upravni odbor FLAG-a na temelju pisanog zahtjeva. Svi redovni članovi FLAG-a čine Skupštinu.

Tablica 16 - Struktura članstva FLAG-a

Sektor	Broj članova	%
Javni	5	17,25 %
Civilni	8	27,58 %
Gospodarski	16	55,17 %
UKUPNO:	29	100 %

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g.

Sastav Upravnog odbora FLAG-a reguliran je odredbama Statuta te u 2016. godini brojao ukupno 11 članova sa zamjenicima koji su izraz potrebe za predstavljanjem raznolikog članstva. Tako su JLS bili predstavljeni s 2 člana (18 %), dok su gospodarski sa 5 (45%), a civilni sektor sa 4 člana (37%). Prema navedenom sastavu bilo je 3 članica ženskog spola (27%), dok je muški

spol bio zastupljen s njih 8 (73%). Struktura članstva Upravnog odbora reprezentativna je i s aspekta prostornog rasporeda prema JLS na prostoru obuhvata FLAG-a pa su 7 člana bili s područja Grada Labina, 2 s područja Općine Raša, 1 s područja Općine Kršan i 1 s područja Općine Sveta Nedelja. Izmjenama i dopunama Statuta koje su usvojene 20. travnja 2016. g. na Skupštini FLAG-a, svaki član Upravnog odbora ima svog zamjenika iz istog sektora. Prvi sastav članova Upravnog odbora je sljedeći:

1. Grad Labin - ovlaštenu predstavnik člana: Donald Blašković, pročelnik Upravnog odjela za komunalne djelatnosti Grada Labina, zamjenik predstavnika člana: Danijel Žužić, Martinski 35B, 52231 Nedešćina.
2. Općina Raša – ovlaštenu predstavnik člana: načelnica Glorija Paliska Bolterstein, zamjenik predstavnika člana: Tajana Kovač, Lipa 1, 52 223 Raša.
3. Obrt za ribarstvo i trgovinu „LEUT“, Slobode 41, Rabac, ovlaštenu predstavnik člana: Smiljan Popov, vl., zamjenik predstavnika člana: Obrt za morski ribolov i trgovinu „MRAMORKA“, Učka 8, 52221 Rabac, Marina Barković Blaženić, vl.
4. Obrt za ribarstvo i trgovinu „Argentin“, Zelenice 29, 52 220 Labin, ovlaštenu predstavnik člana: Dubravko Sabalić, vl., zamjenik predstavnika člana: Obrt za ribarstvo i trgovinu „ARGENTIN I“, Antona Selana 7, 52220 Labin, Robert Tenčić, vl.
5. Lorena Karcher, Marceljani 57C, 52 220 Labin – fizička osoba (građanin), zamjenik predstavnika člana: Mirela Faraguna, Vinež 351, 52 220 Labin.
6. Ribarski obrt „Sabljaš“, Dubrova 102, Štrmac, 52 231 Nedešćina, ovlaštenu predstavnik člana: Renato Dujmović, vl., zamjenik predstavnika člana: Ivana Dujmović.
7. Obrt za morski ribolov „Baraj“, Sv. Lovreč 46A, 52 222 Koromačno, ovlaštenu predstavnik člana: Damir Višković, vl., zamjenik predstavnika člana: Obrt za ribarstvo „TROTTERS“, Sveti Lovreč 43, 52222 Koromačno, Matija Tomičić, vl.
8. Obrt za morski ribolov, marikulturu i trgovinu „DAGNJA“, Kapelica 154, 52 220 Labin, ovlaštenu predstavnik člana: Dragan Pejić, vl., zamjenik predstavnika člana: Obrt za morski ribolov, marikulturu i trgovinu ribom „MARIDAGNJA“, Karla Kranjca 1/5, 52220 Labin, Dževad Dedić, vl.
9. Boris Babić, Pristav 81, 52 232 Kršan – fizička osoba (građanin), zamjenik predstavnika člana: Nenad Cvijanović, Plomin Luka 14, 52234 Plomin.
10. Udruga PUT – Društvo za komuniciranje ambijenta, Rudarska 1, 52 220, ovlaštenu predstavnik člana: Lori Luketa Dagostin, zamjenik predstavnika člana: Tulio Dagostin.
11. Društvo podvodnih aktivnosti Rabac, Rudarska 3, 52 220 Labin, ovlaštenu predstavnik člana: Edi Ruklić, zamjenik predstavnika člana: Udruga Labin-Zdravi grad, ovlaštenu predstavnik: Vesna Marić.

Sastav članova podložen je promjenama te će se o njegovim promjenama obavještavati Upravljačko tijelo sukladno članku 20. Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu (NN 73/2018) i njegovim izmjenama.

Zamjenici članova Upravnog odbora mogu sudjelovati na radu sjednice Upravnog odbora u slučaju spriječenosti člana Upravnog odbora da sudjeluje u radu sjednice.

6. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR

6.1. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR

Akcijski plan provedbe LRSR prikazan je dvjema tablicama koje sadrže pregled aktivnosti koje se odnose na redovito poslovanje i rad FLAG-a te na aktivnosti provedbe LRSR.

Tablica 17 - Prikaz redovitih aktivnosti FLAG-a

REDOVITO POSLOVANJE FLAG-a			
AKTIVNOST	ODGOVORNOST	RAZDOBLJE	PRORAČUN
Aktivnosti vezane uz zakonitost rada FLAG-a (sjednice radnih tijela, donošenje plana rada i financijskog plana te praćenje izvršenja)	Upravni odbor	Godišnje	50%
Organizacija edukacija i savjetovanja (u skladu sa SMART CILJEM 5)	Voditeljica FLAG-a	Kvartalno	15%
Organizacija manifestacija na području FLAG-a (u skladu sa SMART CILJEM 5)	Voditeljica i članovi FLAG-a	Polugodišnje	25%
Sudjelovanje na konferencijama i drugim događanjima FLAG-a i članova	Članovi FLAG-a	Godišnje	10%

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g.

Sadržaj i dinamika provedbe redovitih aktivnosti FLAG-a navedena je u Planu rada i financijskome planu za svaku kalendarsku godinu, a njegov je sastavni dio Akcijski plan za provedbu ove LRSR.

Tablica 18 - Prikaz aktivnosti za provedbu LRSR

PROVEDBA LRSR			
AKTIVNOST	ODGOVORNOST	RAZDOBLJE	PRORAČUN
Izrada godišnjeg Akcijskog plana provedbe LRSR	Skupština i voditeljica FLAG-a	Godišnje od 2017.g.	5%
Aktivnosti vezane uz praćenje provedbe LRSR (izrada metodologije praćenja i pripadajućih evaluacijskih obrazaca, kvartalni sastanci UO, godišnja izvještajna sjednica za izvještavanje o provedbi, evaluacije provedbe LRSR), Izrada Godišnjeg izvješća o praćenju provedbe LRSR i Godišnjeg izvješća o vrednovanju LRSR	Upravni odbor, stručna služba i vanjski evaluatori (angažiraju se samo u prvoj godini radi pomoći i transfera znanja, a kasnije preuzima FLAG)	Godišnje od 2017.g.	15%
Raspisivanje i obrada poziva po mjerama iz LRSR te izrada obrazaca za postupak dodjele	Voditeljica FLAG-a	Godišnje od 2018.	40%

Praćenje provedbe projekata za koje su dodijeljena sredstva	Voditeljica FLAG-a	Godišnje od 2018.	25%
Priprema i provedba projekata međunarodne i teritorijalne suradnje (1 projekt godišnje)	Voditeljica FLAG-a i volonteri	Godišnje	10%
Osvježavanje LRSR temeljem rezultata provedbe (najviše 3 puta do kraja programskog razdoblja)	Skupština i Voditeljica FLAG-a	Godišnje	5%
Aktivnosti informiranja zainteresirane javnosti o aktivnostima provedbe LRSR s ciljem njihovog aktivnog uključivanja	Cijeli FLAG	Mjesečno	5%

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g/2018.g

Sadržaj i dinamika provedbe LRSR bit će navedeni u Akcijskom planu za provedbu LRSR koji se donosi za svaku kalendarsku godinu i sastavni je dio Plana rada FLAG-a za pojedinu kalendarsku godinu.

6.2. PROCJENA BROJA PROJEKATA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU

Za potrebe procjene broja projekata za vrijeme programskog razdoblja, FLAG je proveo niz aktivnosti u koje je uključio dionike iz svih sektora te je prikupljeno 50-ak projektnih prijedloga i ideja koje su rangirane sukladno sljedećim kriterijima:

1. Stupanj pripremljenosti projekta i mogućnost realizacije
2. Vrijednost projekta i mogući izvori financiranja
3. Sektor kojem pripada pojedini projekt
4. Usklađenost projekta s identificiranim potrebama područja

Temeljem ovih kriterija, na području FLAG-a prilikom izrade LRSR izrađena je Baza projekata iz koje je prema gore navedenim kriterijima odabrano 80 projekata koji će se financirati od strane FLAG-a sukladno procjeni potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRSR.

Trenutačno procijenjeni broj potencijalnih projekata do 2023. godine koji će se financirati od strane FLAG-a sukladno procjeni potrebnih financijskih sredstava za provedbu LRSR iznosi 47, temeljem iskazanog interesa na lokalnoj razini u Upitniku za predstavnike gospodarskog sektora ribarstva, akvakulture i povezanih djelatnosti od 29.04.2020. i Javnom pozivu za iskaz interesa za prijavu na FLAG natječaje 2020. – 2023. od 01.06.2020 te Javnom pozivu za iskaz interesa za prijavu na FLAG natječaje od 23.09.2021.godine. U nastavku je prikazana raspodjela projekata po mjerama LRSR, iznosi financiranja i okvirni broj korisnika.

Tablica 19 - Raspodjela projekata koji se financiraju putem LRSR

Cilj/rezultat/mjera	Broj projekata	Ukupna alokacija za provedbu LRSR
Cilj 1	19	129.545,64
Rezultat 1.1.	19	129.545,64

Mjera 1.1.1.	19	129.545,64
Cilj 2	15	666.158,15
Rezultat 2.2.	15	666.158,15
Mjera 2.2.1.	15	666.158,15
Cilj 3	1	410.269,25
Rezultat 3.1.	1	410.269,25
Mjera 3.1.1.	1	410.269,25
Cilj 4	2	79.888,51
Rezultat 4.2.	2	79.888,51
Mjera 4.2.1.	2	79.888,51
Cilj 5	10	313.201,59
Rezultat 5.2.	10	313.201,59
Mjera 5.2.1.	10	313.201,59
Ukupna alokacija za provedbu LRSR	47	1.599.063,14

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2019.g./2020.g./2021.g./2022.g./2023.g

7. NAČIN PRAĆENJA I PROVEDBE LRSR

7.1. OPIS PRAĆENJA PROVEDBE LRSR

Praćenje provedbe strateških dokumenata nije uobičajena praksa u Hrvatskoj te se instrumenti praćenja provedbe postavljaju zbog forme, a ne kako bi stvarno doprinijeli boljoj provedbi i postizanju učinaka strategija. Zbog toga i zbog potrebe intenzivnog rada na jačanju kapaciteta FLAG-a koji je mlada organizacija, osmišljeni su kvalitetni i metodološki jednostavni načini praćenja provedbe ove LRSR i to dva načina:

1. GODIŠNJE PRAĆENJE PROVEDBE AKTIVNOSTI

Praćenje provedbe planiranih aktivnosti na razini svake godine ima za cilj osigurati redovitu i pravovremenu provedbu planiranih aktivnosti i služi kao temelj za eventualne prilagodbe LRSR-a stvarnoj situaciji na području. U sklopu ove aktivnosti, pratit će se jesu li planirane aktivnosti provedene, jesu li održani rokovi provedbe, kakvi su učinci, kako napreduje postizanje postavljenih indikatora, koliko je i kakvih projekata prijavljeno i dodijeljeno te će se vršiti eventualne prilagodbe LRSR.

Ishod praćenja LRSR-a treba biti godišnje izvješće o provedbi LRSR. FLAG je dužan dostaviti godišnje izvješće o provedbi LRSR za godinu „n-1“ Upravljačkom tijelu u godini izvještavanja „n“. Godišnje izvješće o provedbi LRSR za godinu „n-1“ odnosi se na razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca godine „n-1“. Godišnje izvješće o provedbi LRSR se dostavlja na propisanom obrascu koji je dostupan na internetskim stranicama Upravljačkog tijela.

Rezultat će biti godišnja izvješća navedena niže u tekstu. Ukoliko bude potrebno prvo godišnje vrednovanje LRSR bit će izrađeno uz pomoć vanjskih stručnjaka koji će savjetovati FLAG prilikom uspostave metodologije i izvršiti transfer znanja potrebnih FLAG-u za samostalno obavljanje ovih poslova u budućnosti. Ovakva metodologija predstavlja inovaciju u dosadašnjem radu FLAG-a jer omogućuje provođenje aktivnosti uz istovremeno stjecanje znanja i jačanje kapaciteta.

2. VREDNOVANJE LRSR

Vrednovanje, odnosno evaluacija LRSR, služi za ocjenu kvalitete postignuća navedenih u LRSR na razini ciljeva i rezultata, kao i vrednovanja postignuća projekata financiranih putem LRSR. Vrednovanje će se izvršiti u sredini i na kraju programskog razdoblja, pri čemu će rezultati prvog vrednovanja poslužiti kao temelj za eventualne izmjene u LRSR-u za potrebe postizanja ciljeva i rezultata. U nastavku su opisani elementi za praćenje provedbe i vrednovanje LRSR kroz programski period.

Tablica 20 - Elementi za praćenje provedbe i vrednovanje LRSR

Praćenje provedbe i vrednovanje LRSR		
	Praćenje provedbe	Vrednovanje
Organizira	Stručno osoblje FLAGA-a	Stručno osoblje FLAG-a
Odgovorno tijelo	Vanjski suradnici u prvoj godini (ako je potrebno) i FLAG	Vanjski suradnici u prvoj godini (ako je potrebno) i FLAG
Sadržaj praćenja	Provedba Godišnjeg akcijskog plana provedbe LRSR i potrebne izmjene Broj prijavljenih projekata, vezani podaci i analitika Pravovremenost i obujam provedbe planiranih aktivnosti Izmjene i prilagodbe LRSR sukladno analizi potreba i promjenama OP Ažuriranje Baze projekata	Doprinos ciljevima i pokazateljima LRSR Kvaliteta provedenih aktivnosti/mjera
Rokovi/Raspored	Izrada Godišnjeg izvještaja na kraju kalendarske godine	Na kraju programskog razdoblja – ukoliko je primjenjivo minimalno dva puta za vrijeme programskog razdoblja
Svrha	Osiguranje provedbe LRSR u zadanim rokovima i opsegu	Osiguranje kvalitete postignuća na razini cijele LRSR
Naziv Izvještaja	Godišnji izvještaj o provedbi LRSR	Interni i/ili završni izvještaj o vrednovanju LRSR

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2018./2020.

Godišnji izvještaj o provedbi LRSR i Godišnji izvještaj o vrednovanju LRSR dva su temeljna dokumenta koja služe informiranju FLAG-a i zainteresirane javnosti o postignućima predmetne LRSR, ali su i podloga za usklađivanje LRSR i pripadajućeg Akcijskog plana provedbe s obzirom na zaključke spomenutih izvještaja.

7.2. INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRSR

Indikatori za mjerenje učinaka provedbe LRSR podijeljeni su u dvije skupine i to na indikatore na razini ciljeva i njihovog doprinosa ciljevima ESI fondova te indikatore na razini mjera.

Tablica 21 – Indikatori na razini ciljeva LRSR

INDIKATORI POSTIGNUĆA NA RAZINI CILJEVA
--

SMART CILJ 1 - Dodavanje vrijednosti ribarskim proizvodima jačanjem konkurentnosti gospodarstva ulaganjem u razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u segmentu ribarstva i marikulture		
PRIORITET UNIJE	INDIKATOR I CILJANA VRIJEDNOST	IZVOR PROVJERE
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	4.1. Stvorena radna mjesta - 2	Evidencija broja zaposlenih u sektoru ribarstva na području FLAG-a Alba, Izračun FLAG-a prema podacima o broju zaposlenih dostavljenih od ribara na području FLAG-a
	4.2. Održana radna mjesta - 20	
	4.3. Stvorena poduzeća - 2	
I. Poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva	1.8. Zaposlenost održana u sektoru ribarstva ili komplementarnim aktivnostima -1	
SMART CILJ 2 - Poboljšati gospodarske prilike FLAG područja i njegovu prepoznatljivost diversifikacijom ponude kroz ulaganja u sinergiju ribarstva i turizma, te očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine		
PRIORITET UNIJE	INDIKATOR I CILJANA VRIJEDNOST	IZVOR PROVJERE
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	4.1. Stvorena radna mjesta – 1	Evidencija nezaposlenih, izračun FLAG-a prema podacima dostavljenim od korisnika mjera
	4.2. Održana radna mjesta - 6	
	4.3. Stvorena poduzeća - 2	Evidencija nadležnih tijela koja vode statistiku (odjel za gospodarstvo, udruženje obrtnika i dr.)
SMART CILJ 3 – Poboljšati uvjete rada i olakšati rad ribara, te kvalitetu života lokalnog stanovništva ulaganjem u komunalnu i drugu infrastrukturu		
PRIORITET UNIJE	INDIKATOR I CILJANA VRIJEDNOST	IZVOR PROVJERE
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	4.1. Stvorena radna mjesta - 3 4.2. Održana radna mjesta - 60	Evidencija broja zaposlenih u sektoru ribarstva na području FLAG-a Alba, Izračun FLAG-a prema podacima o broju zaposlenih dostavljenih od ribara na području FLAG-a
SMART CILJ 4 - Poboljšati zaštitu okoliša na području s ciljem dostizanja standarda EU		
PRIORITET UNIJE	INDIKATOR I CILJANA VRIJEDNOST	IZVOR PROVJERE
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	4.2. Održana radna mjesta - 5	Evidencija broja zaposlenih u sektoru ribarstva na području FLAG-a Alba, Izračun FLAG-a
I. Poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva	1.1. Promjena u vrijednosti proizvodnje + 5%	Izračun FLAG-a temeljem podataka o ulovu i financijskih dostavljano od strane korisnika potpora mjere SC4

SMART CILJ 5 - Ojačati međusektorsku suradnju sa ciljem osnaživanja cijelog FLAG područja povećanjem konzumacije ribe i drugih morskih organizama		
PRIORITET UNIJE	INDIKATOR I CILJANA VRIJEDNOST	IZVOR PROVJERE
IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	4.2. Održana radna mjesta - 10	Evidencija zaposlenih u sektoru ribarstva na području FLAG-a Alba korisnika mjere SC5, Izračun FLAG-a

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2020.g./2021.g/2022.g

U sljedećem tabličnom prikazu određeni su indikatori, odnosno pokazatelji na razini mjera ove LRSR.

Tablica 22 – Indikatori na razini mjere LRSR

INDIKATORI NA RAZINI MJERA	
Mjera 1.1.1	Ulaganja u jačanje konkurentnosti mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru ribarstva i marikulture
Mjerljivi indikatori ostvarenja mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Poduzetnici kojima je pružena nefinancijska potpora	15
Financijski podržani poduzetnici	10
Organizacije kojima je pružena potpora	1
Mjerljivi indikatori rezultata mjere	
Indikatora	Ciljana vrijednost
Stvorena radna mjesta (novozaposleni)	2
Sačuvana radna mjesta	20
Broj uvedenih inovacija u poslovanje (na lokalnoj razini)	5
Poduzetnici koji su usvojili ili poboljšali sustav upravljanja okolišem	5
Investicije poduzetničkog sektora	10
Mjera 2.2.1	Potpora za aktivnosti promocije, marketinga, i očuvanja ribarske/maritimne tradicije i baštine ribarstvenog područja FLAG-a
Mjerljivi indikatori ostvarenja mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Organizacije kojima je pružena potpora	17
Financijski podržane organizacije	15
Financijski podržani multisektorski projekti	4
Mjerljivi indikatori rezultata mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Stvorena radna mjesta (novozaposleni)	1
Sačuvana radna mjesta	6
Broj uključenih organizacija u financiranim partnerskim projektima	2
Broj izgrađenih/rekonstruiranih/opremljenih/restauriranih objekata	3
Novi/inovativni proizvodi, procesi ili usluge	3
Broj pripremljenih promotivnih materijala	17
Broj korisnika promotivnih materijala	>300

Mjera 3.1.1	Ulaganja u objekte i prostore za prodaju ribe i drugih morskih proizvoda te u razvoj kratkih lanaca opskrbe
Mjerljivi indikatori ostvarenja mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Organizacije kojima je pružena nefinancijska potpora	1
Financijski podržane organizacije	1
Financijski podržani poduzetnici	0
Mjerljivi indikatori rezultata mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Stvorena radna mjesta	3
Sačuvana radna mjesta	60
Broj izgrađenih/rekonstruiranih/opremljenih objekata	1
Broj nabavljenih i/ili opremljenih montažnih/mobilnih ribarnica	0
Investicije poduzetničkog sektora	0
Mjera 4.2.1.	Potpورا za aktivnosti ulaganja u zaštitu okoliša sa ciljem očuvanja morskog dna, ribljih vrsta i drugih morskih organizama, te zaštitu obalnih područja
Mjerljivi indikatori ostvarenja mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Organizacije kojima je pružena nefinancijska potpora	12
Financijski podržane organizacije	6
Financijski podržani multisektorski projekti	2
Mjerljivi pokazatelji očekivanih rezultata mjere do 2023.	
Indikator	Ciljana vrijednost
Sačuvana radna mjesta	5
Broj dionika uključenih u provedbu mjere	>100
Broj izrađenih studija	1
Broj provedenih ekoloških akcija	4
Mjera 5.2.1.	Potpورا za aktivnosti usmjerene povećanju potrošnje i konzumacije ribe i drugih morskih organizama
Mjerljivi indikatori ostvarenja mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Organizacije kojima je pružena nefinancijska potpora	10
Financijski podržane organizacije	8
Financijski podržani multisektorski projekti	3
Mjerljivi indikatori rezultata mjere	
Indikator	Ciljana vrijednost
Sačuvana radna mjesta	10
Novi/inovativni proizvodi, procesi ili usluge	3
Organizacije koje su usvojile ili poboljšale sustav upravljanja okolišem	3
Organizacije koje su usvojile ili poboljšale sustav jednakosti / jednakih mogućnosti	1
Broj educiranih osoba o važnosti konzumacije ribe	100
Broj provedenih ulaganja	15

7.3. OPIS PROCJENE PROVEDBE LRSR

Procjena provedbe LRSR odnosi se na procjenu uspješnosti provedenih mjera, njihov utjecaj na uspjeh prioriteta i postignuće ciljeva te doprinos postignuću identificirane vizije područja. Prikaz praćenja provedbe LRSR vidljiv je u nastavku.

Tablica 23 - Metodologija za praćenje provedbe LRSR

Razina LRS	Predmet procjene	Nadležno tijelo	Period
Ciljevi i vizija	Postignuće ciljeva i vizije	Skupština	Kraj programskog razdoblja
Rezultati	Analiza postignutih rezultata na razini prioriteta	Upravni odbor	Godišnje
Mjere	Učinci provedenih mjera	Stručna služba i po potrebi vanjski evaluatori	Godišnje
Projekti	Konkretni učinci provedenih projekata	Stručna služba i po potrebi vanjski evaluatori	Po završetku razdoblja

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2020.g.

8. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRSR

8.1. LJUDSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRSR

FLAG posjeduje značajne ljudske kapacitete za provedbu ove LRSR promatrano iz aspekta tijela FLAG-a i stručnog osoblja. Predsjednik FLAG-a ima VSS, zaposlenik je Grada Labina na radnom mjestu Pročelnik Upravnog odjela za komunalne djelatnosti. Osim formalnog obrazovanja, aktivno sudjeluje u izvođenju raznih razvojnih projekata financiranih od Europske unije i nadležnih Ministarstva, a posebice u segmentu komunalnog uređenja i zaštite okoliša. Voditeljica FLAG-a ima visoku stručnu spremu (dipl.iur.) i više od 5 godina radnog iskustva. Od 2011.g. do 2015. bila je zaposlenica Grada Labina na čijim je radnim mjestima obavljala i poslove praćenja i provedbe međunarodnih projekata. Od 1. siječnja 2015.g. zaposlena je u Lokalnoj akcijskoj grupi „Istočna Istra“ (dalje u tekstu: LAG), a zadaci radnog mjesta jesu: praćenje, priprema i kandidiranje projekta za korištenje svih oblika sredstava iz fondova EU i nacionalnih izvora, sudjelovanje u poslovima u vezi s PRR; priprema projekta, strateško planiranje, razrada projektne ideje, analiza problema, ciljeva i rezultata projekta, održivost projekta te planiranje i izrada proračuna projekta; praćenje zakonske regulative vezane uz razvojne mogućnosti LAG-a i IPARD programa, mjere ruralnog razvoja, te LEADER pristupa. Od 01. lipnja 2016. godine zaposlena je u FLAG-u na pola radnog vremena, a preostalu posloviću radnog vremena i dalje obavlja poslove voditeljice projekata u LAG-u. Tijekom 2016. godine ima iskustvo u izradi Lokalnih razvojnih strategija geografski koherentnog područja LAG-a i FLAG-a. Funkciju Voditeljice obnaša na mandat od četiri (4) godine. Osim Voditeljice FLAG-a, stručno osoblje FLAG-a čine i Stručna suradnica za provedbu i praćenje mjera OP za pomorstvo i ribarstvo 2014 – 2020, te Stručna suradnica za praćenje izrade ove LRSR. Stručna suradnica za provedbu i praćenje mjera OP za pomorstvo i ribarstvo 2014 – 2020 ima visoku stručnu spremu (dipl.oec.) i više od 5 godina radnog iskustva budući da je od veljače 2011. g. do rujna 2013. g. bila zaposlenica Grada Labina na radnom mjestu Viši stručni suradnik za međunarodne projekte. Od rujna 2013. g. profesionalno je zaposlena kao Voditeljica LAG-a, a od 01 lipnja 2016. godine zaposlena je u FLAG-u na pola radnog vremena. Ima bogato iskustvo u provođenju LEADER i CLLD pristupa, te u radu na pripremi i provedbi EU i nacionalnih projekata (IPARD - Mjera 202 (LAG), Program ruralnog razvoja RH – mjera

19 – LEADER (CLLD), Projekti programa Europa za građane (MINHER, „POWER“, ORG.EU i LAB), projekt Centar +65 (MSPM i NZ), SEE-projekt ATRIUM, projekt SPINE,...). Stručna suradnica za praćenje izrade LRSR FLAG-a Alba ima visoku stručnu spremu (dipl.oec.) i godinu dana radnog iskustva na poslovima praćenja Programa ruralnog razvoja, obzirom da je uspješno pohađala stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa u LAG-u tijekom 2015., te do ožujka 2016. godine. Tijekom stručnog osposobljavanja obavljala je poslove animacije potencijalnih prijavitelja, planiranje i pripremanje projektne dokumentacije projekata LAG-a (na nacionalne natječaj-e-NZ, ministarstva, Europski socijalni fond), sudjelovanje u planiranju lokalnih manifestacija (Eko sajam, smotra vina istočne Istre, Lifestyle, Petivina i sl.), te obavljanje ostalih administrativnih poslova u uredu LAG-a. Osim stručnog osoblja, odlukom Upravnog odbora FLAG-a utvrđeno je da će računovodstvene poslove za potrebe FLAG-a obavljati Obrt za knjigovodstvo „Artis“.

8.2. FINANCIJSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRSR

FLAG se financira iz nekoliko izvora i to članarina, donacija i potpora iz EU i nacionalnih fondova (EFPR 2014 – 2020 (Mjera III.1. „Pripremna pomoć“), programi EU te regionalne i lokalne potpore). Trenutno glavni izvor financiranja FLAG-a je upravo Mjera III.1. iz OP-a za pomorstvo i ribarstvo, a osim nje FLAG u budućem razdoblju planira koristiti i ostale EU potpore za provedbu svojih projekata (npr. ESF, programi Unije kao npr. Europa za građane i sl.). Za provedbu ove LRSR, te za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a planira se potpora temeljem Pravilnika o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu. Financijski plan za provedbu LRSR detaljnije je prikazan u poglavlju 9. ove LRSR. Godišnje članarine obvezni su plaćati svi redovni članovi FLAG-a. Sukladno Odluci o visini i načinu plaćanja godišnje članarine, usvojene na osnivačkoj skupštini 9.12.2015. godine, za JLS-ove osnivače FLAG-a, utvrđena je visina godišnje članarine kako slijedi: za Grad Labin u iznosu od 30.000,00 HRK, za Općinu Kršan i Raša u iznosu od 20.000,00 HRK, dok je za Općinu Pićan i Sveta Nedelja utvrđen simboličan iznos (obzirom da se ne radi o obalnim JLS-ovima) i to za Općinu Sv. Nedelja 2.000,00 HRK, a Općinu Pićan 1.000,00 HRK. Za fizičke osobe građane iznosi 50,00 HRK, za udruge i obrte koji nisu u sustavu PDV-a 100,00 HRK, dok za udruge i obrte koji jesu u sustavu PDV-a 200,00 HRK. Visina godišnje članarine za mala poduzeća, javne ustanove, turističke zajednice, zadruge i zaklade iznosi 200,00 HRK, za srednja poduzeća 400,00 HRK godišnje, a velika 600,00 HRK. Temeljem broja članova u FLAG-u planira se godišnji prihod od članarina u iznosu od 75.000,00 HRK.

Potpore iz EU fondova očekuju se za provedbu ove LRSR i to u iznosu od 14.000.000,00 HRK (+/- 10%), programi međunarodne i teritorijalne suradnje te ostali projekti iz ESI fondova od kojih se očekuje 2.000.000,00 HRK. Za predfinanciranje izdataka, FLAG je iskoristio kreditna sredstva poslovne banke u visini od 350.000,00 HRK, te se ta kreditna linija (revolving kredit) namjerava koristiti i ubuduće za predfinanciranje izdataka. Temeljem Javnog poziva za prijavu mjera državne potpore koje dodjeljuje Istarska županija – Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu planira se iznos od 15.000,00 HRK godišnje za provedbu aktivnosti FLAG-a koji nisu prihvatljivi izdaci sukladno pravilnicima za provedbu LRSR. Iznosi potrebni za provedbu LRSR definirat će se na godišnjoj razini u okviru Godišnjeg akcijskog plana za provedbu LRSR te će se, sukladno godišnjem izvršenju i praćenju provedbe LRSR, prilagođavati.

8.3. ISKUSTVO U PROVEDBI LEADER PRISTUPA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU 2007.-2013.

Obzirom da je FLAG osnovan početkom 2016. godine, kao organizacija nema iskustva u provedbi LEADER pristupa u prethodnom programskom razdoblju, međutim stručno osoblje

FLAG-a od 2013. godine provodi LEADER pristup angažmanom u LAG-u. U dvije godine provedbe IPARD programa (Mjera 202), LAG je ostavio potporu u iznosu od 796.526,07 HRK tj. 88,50 % ugovorenih sredstava. FLAG je do sada uspješno aplicirao i provodio mjeru III.1. „Priprema potpora“ iz OP-a za pomorstvo i ribarstvo 2014 – 2020. Dodijeljena mu je potpora u iznosu od 699.222,35 HRK koje planira utrošiti do 26. studenog 2016. godine kada ističe 6-mjesečni rok od dana potpisivanja Ugovora o dodijeljenoj financijskoj potpori. Stručno osoblje FLAG-a (Voditeljica i Stručna suradnica za provedbu i praćenje mjera iz OP za pomorstvo i ribarstvo 2014 – 2020) od osnivanja LAG-a, pa do danas, uključeno je u aktivnosti LAG-a koje se temelje na provedbi „bottom up“ pristupa. Za korisnike, članove, zaposlenike i volontere održano je niz edukacija, promidžbenih događaja u cilju upoznavanja članova i stanovnika LAG-a sa LEADER programom, pripremom područja za korištenje sredstva iz nacionalnih i EU fondova, osiguravanjem protoka informacija i transfera znanja, razvijanje sinergije i umrežavanja između svih subjekata kojima je u interesu doprinijeti razvoju LAG područja. Za članove LAG-a organizirana je i dvodnevna Akademija za strukturne fondove. Polaznici su radili na praktičnim primjerima na način da su razvili vlastiti projekt. U svrhu stjecanja novih znanja i vještina te jačanje kapaciteta za povlačenje sredstava iz EU fondova održana je i radionica „Izrada strateškog i poslovnog plana“. Od manifestacija koje LAG provodi za istaknuti je Bio Market – sajam ekoloških proizvoda koji se već tradicionalno održava u ljetnim mjesecima na rivi u Rapcu, a okuplja do 50-tak ekoloških proizvođača iz raznih krajeva Hrvatske. Uz Bio Market, LAG suorganizira tradicionalne manifestacije u JLS- ovima na LAG području kao što su smotre vina Istočne Istre, Legendfest, Krafifest, Festival samoniklog bilja, Istrian lifestyle i sl.). Prilikom održavanja lokalnih manifestacija LAG se predstavlja putem izlaganja svojih članova i informativnim punktom sa promidžbenim materijalima u svrhu prezentacije zajedničke poljoprivredne politike EU, informiranja o LEADER pristupu i njegovom značaju za ruralni razvoj područja. Zaposleni, volonteri i članovi LAG-a sudjelovali su na niz edukacija u cilju kontinuiranog obrazovanja, a u organizaciji Ministarstva poljoprivrede, LEADER mreže, HMRR-a, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije u cilju kontinuiranog obrazovanja. Osim provedbe aktivnosti sa ciljem upoznavanja i informiranja javnosti o LEADER pristupu, stručno osoblje LAG-a educiralo se o programu i posredstvom ELARD mreže u sklopu programa ELARD's LAG Staff Exchange Program. Tako su prošle godine predstavnici LAG-a „ATAHCA“ iz Portugala posjetili LAG „Istočnu Istru“ s ciljem prijenosa znanja o provedbi LEADER pristupa, te razmjene iskustva o primjerima dobre prakse, kao i sa ciljem dogovora o zajedničkoj suradnji. Putem ELARD mreže ostvarena je suradnja i sa LAG-om GAL Pay de Dinan (FR). Studijskom posjetu francuskom LAG-u „Pay de Dinan“ prisustvovalo je stručno osoblje LAG-a 2013. g. s ciljem upoznavanja LEADER pristupa u Francuskoj, radom upravnih tijela LAG-a „Pay de Dinan“, te projektima financiranih iz LEADER programa. Za svoje članove, LAG je organizirao radne posjete LAG-u LAS Srce Slovenije (SL), LAG-u Eurolider (IT), LAG-u Montagnaleader (IT) i LAG-u „Nockregion- Oberkärnten“ (AT). Cilj radnih posjeta bio je prijenos iskustva stečena u programu Leader II, Leader +, te upoznavanja s projektima financiranih iz programa LEADER. Iz svega opisanog vidljivo je da stručno osoblje FLAG-a ima iskustva u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007 – 2013, što jamči uspješnu provedbu LEADER i CLLD pristupa u programskom razdoblju 2014 – 2020.

9. FINANCIJSKI PLAN

9.1. FINANCIRANJE RADA FLAG-a

Financijski plan FLAG-a sastoji se od financijskog plana za provedbu LRSR, te za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR, a sve u svrhu ostvarivanja ciljeva iz OP-a za pomorstvo i

ribarstvo 2014 – 2020. Osim navedenog, izvor financiranja rada FLAG-a Alba jesu i donacije, članarine, EU fondovi i dr. Poštujući granice alokacija propisanih Pravilnikom o uvjetima, kriterijima, načinu odabira, financiranja i provedbe lokalnih razvojnih strategija u ribarstvu, financijski plan za provedbu LRSR (provedbu mjera) iznosi **1.599.063,14** EUR a za tekuće troškove i animaciju **412.500,00 eura**. Izvori financiranja na osnovi godišnjih članarina, donacija, nacionalnih sredstava i drugih projekta, od 2017.godine, planirani su u ukupnom iznosu od **350.000,00 eura**.

Slijedom navedenog ukupan Financijski plan za FLAG do 2023.g. iznosi **2.361.563,14 eura**. Financijski plan FLAG-a prikazan je u valuti euro.

Tablica 24 – Prikaz Financijskog plana FLAG-a

Naziv	Plan 2017.	Plan 2018.	Plan 2019.	Plan 2020.	Plan 2021.	Plan 2022.	Plan 2023.	UKUPNO
Prihodi po potpori koja se traži u LRSR (€)	0,00	875.500	317.000	350.000	172.000	149.000	148.063,14	2.011.563,14
Prihodi od članarina i članskih doprinosa (gospodarski i civilni sektor)	500	500	500	500	500	500	500	3.500
Prihodi od članarina i članskih doprinosa (javni sektor – JLS)	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	66.500
Prihodi iz drugih izvora (potpora JLRS, zaklade)	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	280.000
Prihodi UKUPNO	50.000	925.500	367.000	400.000	222.000	199.000	198.063,14	2.361.563,14

Rashodi za provedbu LRSR-a (€)	0,00	738.000	262.000	295.000	117.000	94.000	93.063,14	1.599.063,14
Rashodi za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a	13.000	137.500	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	412.500
Ostali rashodi	37.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	350.000
Rashodi UKUPNO	50.000	925.500	367.000	400.000	222.000	199.000	198.063,14	2.361.563,14
Razlika – višak/manjak (€)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016./2018./2023.

9.2. FINANCIJSKI PLAN PROVEDBE LRSR-A

Projekti/mjere koji će se financirati putem LRSR FLAG-a odgovaraju opisima mjera zadanim o ovoj LRSR. Sukladno Financijskom planu za provedbu LRSR broj planiranih projekata do 2023. godine je 47. U nastavku donosimo pregled troškova za funkcioniranje FLAG-a, financijskih alokacija (u EUR) za financiranje rada FLAG-a, prikaz financiranja projekata po godinama i popis mjera, broj projekata, iznos javne potpore i udio u ukupnoj alokaciji.

Tablica 25 – Troškovi za funkcioniranje FLAG-a (€) – EFPR potpora

Troškovi za funkcioniranje FLAG-a (€) – EFPR potpora	
Troškovi rada	87.623,94
Troškovi osoblja	239.539,56
Troškovi osposobljavanja	17.984,09
Troškovi povezani s odnosima s javnošću	7.415,31
Financijski troškovi	80,00
Troškovi povezani s praćenjem i evaluacijom LRSR	500,00
Troškovi nastali s ciljem razmjene informacije i promocije LRSR	59.303,19
Troškovi pružanja potpore potencijalnim korisnicima u razvoju operacija i pripremi Zahtjeva za potporu	53,91
Rashodi UKUPNO	412.500,00

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016. g. / 2019. g./2020.g./2021.g./2022.g./2023.

Tablica 26. Financiranje provedbe projekata - popis mjera, broj projekata, iznos javne potpore i udio u ukupnoj alokaciji

Mjera	Broj projekta	Iznos javne potpore	Udio u ukupnoj alokaciji (u %)
Cilj 1	19	129.545,64	8,10
Rezultat 1.1.	19	129.545,64	8,10
Mjera 1.1.1.	19	129.545,64	8,10
Cilj 2	15	666.158,15	41,66
Rezultat 2.2.	15	666.158,15	41,66
Mjera 2.2.1.	15	666.158,15	41,66
Cilj 3	1	410.269,25	25,65
Rezultat 3.1.	1	410.269,25	25,65
Mjera 3.1.1.	1	410.269,25	25,65
Cilj 4	2	79.888,51	5,00
Rezultat 4.2.	2	79.888,51	5,00
Mjera 4.2.1.	2	79.888,51	5,00
Cilj 5	10	313.201,59	19,59
Rezultat 5.2.	10	313.201,59	19,59
Mjera 5.2.1.	10	313.201,59	19,59
UKUPNO	47	1.599.063,14	100

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g./2019.g./2020.g./2021.g./2022.g./2023.g

Tablica 27. Financijska alokacija po mjerama i po godinama

Financijska alokacija po godinama	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	UKUPNO
Cilj 1	0,00	0,00	0,00	45.418,66	0,00	66.582,92	17.544,06	0,00	129.545,64
Rezultat 1.1.	0,00	0,00	0,00	45.418,66	0,00	66.582,92	17.544,06	0,00	129.545,64
Mjera 1.1.1.	0,00	0,00	0,00	45.418,66	0,00	66.582,92	17.544,06	0,00	129.545,64
Cilj 2	0,00	0,00	0,00	0,00	188.726,77	342.579,05	0,00	134.852,33	666.158,15
Rezultat 2.2.	0,00	0,00	0,00	0,00	188.726,77	342.579,05	0,00	134.852,33	666.158,15
Mjera 2.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	188.726,77	342.579,05	0,00	134.852,33	666.158,15
Cilj 3	0,00	0,00	0,00	0,00	410.269,25	0,00	0,00	0,00	410.269,25
Rezultat 3.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	410.269,25	0,00	0,00	0,00	410.269,25

Mjera 3.1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	410.269,25	0,00	0,00	0,00	410.269,25
Cilj 4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79.888,51	0,00	79.888,51
Rezultat 4.2.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79.888,51	0,00	79.888,51
Mjera 4.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	79.888,51	0,00	79.888,51
Cilj 5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	285.165,36	0,00	28.036,23	313.201,59
Rezultat 5.2.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	285.165,36	0,00	28.036,23	313.201,59
Mjera 5.2.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	285.165,36	0,00	28.036,23	313.201,59
UKUPNO	0,00	0,00	0,00	45.418,66	598.996,02	694.327,33	97.432,57	162.888,56	1.599.063,14

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016./2018.g./2019.g./2020.g./2021.g./2022.g./2023.g.

POPIS TABLICA

Tablica 1 - Statistički podaci jedinica lokalne samouprave FLAG-a	2
Tablica 2 - Društvena i zdravstvena infrastruktura	4
Tablica 3 - Broj trgovačkih društava i zaposlenika po djelatnostima i JLS na području FLAG-a u 2014. godini za trgovačka društva	8
Tablica 4 - Broj obrta po djelatnostima na području FLAG-a u 2015. godini	9
Tablica 5 - Promet turista na području FLAG-a u 2015.g.	11
Tablica 6 - Smještajni kapaciteti po vrstama objekata u 2016. g.	11
Tablica 7 - Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za JLS FLAG-a 2010.-2014.g.	12
Tablica 8 - Registrirana nezaposlenost u prosincu 2015.g.	12
Tablica 9 - Nezaposlene osobe prema stupnju obrazovanja u prosincu 2015.g.	13
Tablica 10 - Broj stanovnika po Popisu stanovništva iz 2001. i 2011.g.	13
Tablica 11 - Spolna i starosna struktura JLS-a u 2011.g.	14
Tablica 12 - Stanovništvo starije od 15 godina prema stupnju obrazovanja i spolu	14
Tablica 13 - SWOT analiza za područje FLAG-a	15
Tablica 14 - Prikaz problema i razvojnih potreba koji se rješavaju provedbom LRSR	18
Tablica 15 - Prikaz ciljeva, rezultata i mjera LRSR	20
Tablica 16 - Struktura članstva FLAG-a	36
Tablica 17 - Prikaz redovitih aktivnosti FLAG-a	37
Tablica 18 - Prikaz aktivnosti za provedbu LRSR	38
Tablica 19 - Raspodjela projekata koji se financiraju putem LRSR	39
Tablica 20 - Elementi za praćenje provedbe i vrednovanje LRSR	40
Tablica 21 – Indikatori na razini ciljeva LSRS	41
Tablica 22 - Indikatori na razini mjere LRSR	43
Tablica 23 - Metodologija za praćenje provedbe LRSR	45
Tablica 24 – Prikaz Financijskog plana FLAG-a	48
Tablica 25 – Troškovi za funkcioniranje FLAG-a (€) – EFPR potpora	49
Tablica 26 – Financiranje provedbe projekata po godinama - opis mjera, broj projekata, iznos javne potpore i udio u ukupnoj alokaciji	50
Tablica 27. Financijska alokacija po mjerama i po godinama	50

POPIS SLIKA

Slika 1 - Prikaz povezanosti elemenata LRS

22

POPIS KRATICA

APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu u ruralnom razvoju
CLLD	(eng. Community Led Local Development – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)
DZS	Državni zavod za statistiku
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
ELARD	European LEADER Association for Rural Development
EFPR	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
EU	Europska unija
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KOP	Komisija za odabir projekta
LEADER	(francuski izraz „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“) veza među aktivnostima razvoja ruralnog gospodarstva
FLAG	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu
LRSR	Lokalna razvojna strategija u ribarstvu
NATURA 2000	Ekološka mreža Republike Hrvatske
OP	Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za razdoblje 2014- 2020
PRR	Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.- 2020.g.
RH	Republika Hrvatska
SRT	Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.g.
ŽRS	Županijska razvojna strategija
ZRP	Zajednička ribarstvena politika

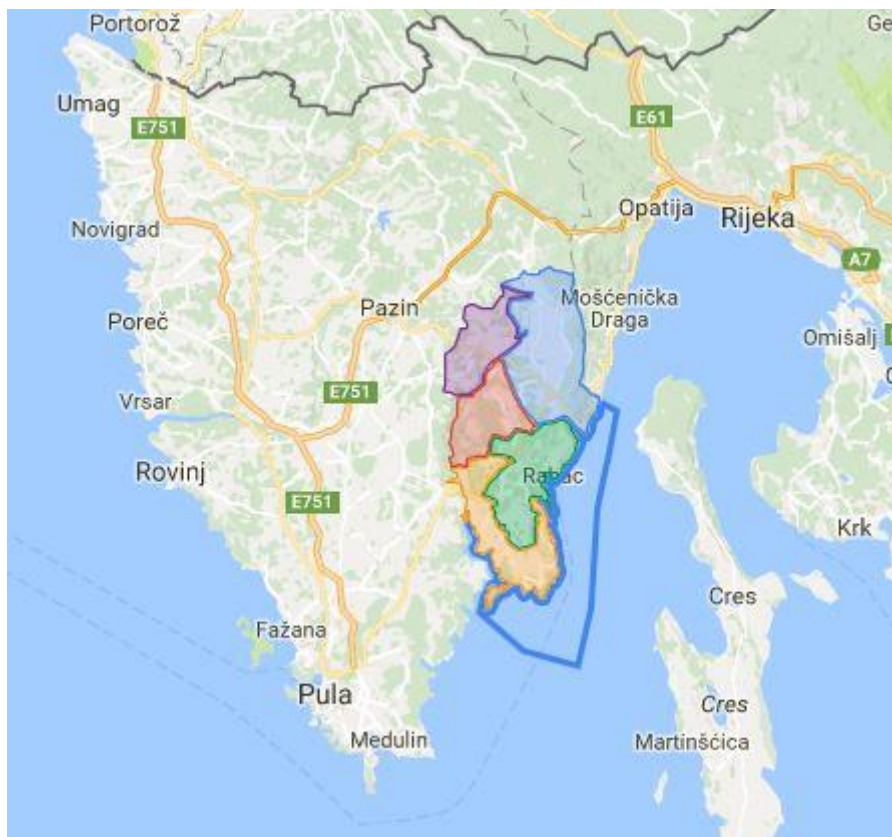

PRILOZI LRSR FLAG-a Alba

Prilog 1 – Naselja na području FLAG-a Alba

Područje FLAG-a Alba čini ukupno 5 jedinica lokalne samouprave i 94 naselja.

Slika 1 – područje FLAG-a u Istarskoj županiji

Izvor: www.labin.com, preuzeto 27. rujna 2016.g.

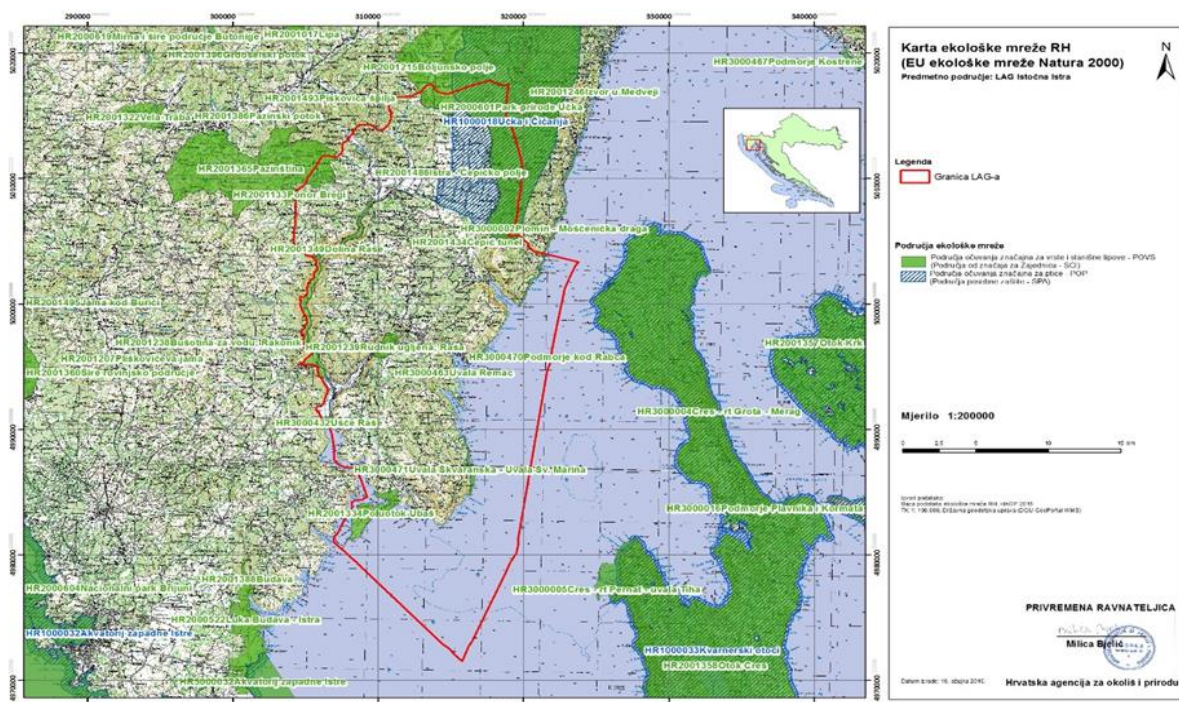
U sljedećoj tablici nalazi se popis naselja unutar FLAG-a prema pripadajućim jedinicama lokalne samouprave.

JLS	NASELJA UNUTAR JLS	BROJ STANOVNIKA (ZA SVAKO NASELJE) – popis 2011.
GRAD LABIN	<i>Bartići</i>	72
	<i>Breg</i>	39
	<i>Duga Luka</i>	27
	<i>Gondolići</i>	74
	<i>Gora Glušići</i>	30
	<i>Kapelica</i>	617
	<i>Kranjci</i>	95
	<i>Labin</i>	6.893
	<i>Marceljani</i>	192
	<i>Presika</i>	578
	<i>Rabac</i>	1.393
	<i>Ripenda Kosi</i>	12
	<i>Ripenda Kras</i>	124
<i>Ripenda Verbanci</i>	86	

	<i>Rogočana</i>	143
	<i>Salakovci</i>	48
	<i>Vinež</i>	1.219
OPĆINA KRŠAN	<i>Blaškovići</i>	149
	<i>Boljevići</i>	86
	<i>Čambarelići</i>	154
	<i>Jasenovik</i>	57
	<i>Kostrčani</i>	30
	<i>Kožljak</i>	160
	<i>Kršan</i>	238
	<i>Lanišće</i>	74
	<i>Lazarići</i>	96
	<i>Letaj</i>	43
	<i>Nova Vas</i>	69
	<i>Plomin</i>	113
	<i>Plomin Luka</i>	173
	<i>Polje Čepić</i>	148
	<i>Potpićan</i>	513
	<i>Purgarija Čepić</i>	228
	<i>Stepčići</i>	40
	<i>Šušnjeвица</i>	69
	<i>Veljaki</i>	120
	<i>Vozilići</i>	236
	<i>Zagorje</i>	116
	<i>Zankovci</i>	8
	<i>Zatka Čepić</i>	31
OPĆINA PIĆAN	<i>Grobnik</i>	15
	<i>Jakomići</i>	183
	<i>Krbune</i>	46
	<i>Kukurini</i>	192
	<i>Montovani</i>	159
	<i>Orič</i>	131
	<i>Pićan</i>	281
	<i>Sveta Katarina</i>	342
	<i>Tupljak</i>	236
	<i>Zajci</i>	242
OPĆINA RAŠA	<i>Barbići</i>	66
	<i>Brgod</i>	157
	<i>Brovinje</i>	81
	<i>Crni</i>	15
	<i>Drenje</i>	45
	<i>Koromačno</i>	180
	<i>Krapan</i>	151
	<i>Kunj</i>	70
	<i>Letajac</i>	33
	<i>Most – Raša</i>	78
	<i>Polje</i>	25
	<i>Raša</i>	1.440
	<i>Ravni</i>	73
	<i>Skitača</i>	3
	<i>Skvaranska</i>	5
	<i>Stanišovi</i>	38
	<i>Sveta Marina</i>	50
	<i>Sveti Bartul</i>	227

	<i>Sveti Lovreč Labinski</i>	55
	<i>Topid</i>	136
	<i>Trget</i>	35
	<i>Trgetari</i>	50
	<i>Viškovići</i>	170
OPĆINA SVETA NEDELJA	<i>Cere</i>	26
	<i>Eržišće</i>	54
	<i>Frančiči</i>	44
	<i>Jurazini</i>	90
	<i>Kraj Drage</i>	49
	<i>Mali Golji</i>	110
	<i>Mali Turini</i>	39
	<i>Marići</i>	57
	<i>Markoci</i>	77
	<i>Nedeščina</i>	604
	<i>Paradiž</i>	58
	<i>Ružiči</i>	99
	<i>Santalezi</i>	170
	<i>Snašiči</i>	79
	<i>Sveti Martin</i>	188
	<i>Štrmac</i>	439
	<i>Šumber</i>	381
	<i>Veli Golji</i>	72
	<i>Veli Turini</i>	45
	<i>Vrećari</i>	168
	<i>Županići</i>	138
UKUPNO FLAG		22.590

Prilog 2 - NATURA 2000 (Ekološka mreža RH) na teritoriju FLAG-a Alba

Površina FLAG-a (ha)	57.392,89
Površina SCI u FLAG-u (ha)	4.804,78
Udio SCI u FLAG-u (%)	8,37%
Površina SPA u FLAG-u (ha)	5.120,06
Udio SPA u FLAG-u (%)	8,92%
Ukupna površina N2K u FLAG-u (ha)*	7.346,22
Ukupni udio N2K u FLAG-u (%)*	12,80%

SITE ime	SITE kod	SITE tip	Link za podatke
Učka i Čičarija	HR1000018	SPA	http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR1000018
Park prirode Učka	HR2000601		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2000601
Boljunsko polje	HR2001215		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2001215
Poluotok Ubaš	HR2001334		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2001334
Dolina Raše	HR2001349		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2001349
Pazinština	HR2001365		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2001365
Čepić tunel	HR2001434		http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportp_roxy.aspx?paramSITECODE=HR2001434

Istra - Čepićko polje	HR2001486	SCI	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001486
Plomin – Mošćenička draga	HR3000002		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000002
Ušće Raše	HR3000432		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000432
Uvala Remac	HR3000463		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000463
Podmorje kod Rabca	HR3000470		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000470
Uvala Škvaranska – Uvala Sv. Marina	HR3000471		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000471
Ponor Bregi	HR2001133		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001133
Rudnik ugljena; Raša	HR2001239		http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001239

SCI (=POVS) - Područja od značaja za Zajednicu

POVS - Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

SPA (=POP) - Područje posebne zaštite

POP - Područja očuvanja značajna za ptice

* dio SCI i SPA područja se površinama preklapaju

* u površinu uračunat i morski teritorij

Prilog 3 – Stanje komunalne infrastrukture na području FLAG-a Alba

3.1. - Karakteristike prometne infrastrukture

Grad Labin je od svih JLS-ova najbolje opremljen prometnom infrastrukturom. U svojoj blizini ima željeznicu, trajektnu luku, zračnu luku te je moguće organizirati i prihvat hidroaviona. U sljedećoj tablici prikazana je udaljenost Labina, koji je administrativno središte FLAG-a, od najznačajnijih točaka u regiji.

Tablica 1 - Udaljenost administrativnog središta FLAG-a od značajnih točaka u regiji

Odredište	Iznos kilometara
Rijeka	62
Pula	42
Plomin Luka	14
Luka Bršica	13
Zračna luka Pula	38
Pazin	34

Izvor: Materijal izrađen od strane FLAG-a, 2016.g.

Izuzev Labina, ostale JLS nemaju dobro razvijenu prometnu infrastrukturu koju, između ostaloga, karakterizira loša kvaliteta nerazvrstanih cesta. Turistički zanimljiva područja nisu adekvatno prometno povezana te je neophodno ista urediti i učiniti pristupačnima za posjetitelje. Većina općina nema željezničke pruge, a one koje ju imaju je loša, zastarjela, promet mali, iako željeznica u Istri ima dugu tradiciju povezanu s vremenom intenzivnog rudarenja. Lokalne ceste različitih su širina 3,5-5,0 metara, lošijih tehničkih elemenata i preglednosti, s neriješenom odvodnjom i vrlo slabom signalizacijom, dijelom kroz naseljena područja i bez nogostupa te se pješaci kao i biciklisti kreću cestom kojom prometuju druga vozila. Iako se već godinama spominju u planovima, biciklističke staze nisu uređene i trenutno se postojeće pružaju duž cestovne infrastrukture po kojoj prometuju druga vozila. Kao moguć modalitet povezivanja Labina i Rapca te cijelog rudarskog područja FLAG-a spominje se žičara.

3.2 - Stanje voda na području FLAG-a

Postojeći izvori vode koji opskrbljuju područje Grada Labina su ukupnog kapaciteta od 271 l/s (Fonte Gaja i Kokoti (180 l/s), Kožljak (7 l/s), Plomin (4 l/s) i Mutvica (80 l/s)) te zadovoljavaju sadašnje potrebe za vodom. Na području Labinsčine postoje i jamske vode, koje predstavljaju značajan izvor budućih pitkih voda akumuliranih u potopljenim jamama bivših labinskih rudnika. Provedena istraživanja utvrdila su količine od 11,5 milijuna prostornih metara vode. U dolini rijeke Raše su još i izvori Sv. Antun, Balabani i Šumber. Područjem LAG-a upravlja isporučitelj vodne usluge Vodovod Labin, a na njemu je ukupno izgrađeno 456.300 km vodoopskrbni cijevi od kojih se 181.250 km (40%) odnosi na magistralne cjevovode, a 275.050 km (60%) na distribucijske cjevovode. Što se tiče materijala cijevi najveći dio otpada na PVC (37%) i nodularni lijev (20%). Najmanje je zastupljen čelik sa 2% (11 km). Na području obuhvata prisutno je 17 crpnih stanica gdje je najveća crpna stanica Fonte Gaja koja distribuira vodu u sustav vodoopskrbe koju prikuplja sa izvora Fonte Gaja, Kokoti i Raša. Također na području obuhvata prisutno je 10 vodosprema: Katun, Plomin, Breg, Raša, Vidikovac 350 m³, Podpićan 150 m³, Draga 470 m³, Rabac 3.000 m³, Presika 500 m³ i Koromačno 250 m³.

Izvorišta Vodovoda Labin pripadaju slivovima dviju rijeka – Raše i Boljunčice. Vodovod Labin koristi izvore na lijevoj obali Raše kojima je zona prihranjivanja neposredno krško zaleđe. Izvorima sliva Boljunčice je zona prihranjivanja neposredno zaleđe i područje masiva Učke.

Izvore na lijevoj obali rijeke Raše čine Kokoti i Fonte Gaja koji su stalno uključeni u vodoopskrbu i dio su vodoopskrbnog sustava. Izvor Mutvica ima mogućnost priključka i po potrebi se uključuje u vodoopskrbni sustav. Slivu Boljunčice pripadaju izvori Kožljak i Plomin, koji su osobiti po svojstvenim fizikalno kemijskim osobinama, maloj izdašnosti i vrlo dobroj kvaliteti vode.

3.3 - Sustav odvodnje

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda izgrađen je 1979. g. prema projektu talijanske tvrtke „Clover“. 1996. g. uređaj je rekonstruiran dogradnjom građevina sa opremom za mehanički predtretman otpadne vode, prihvata otpada i sabirnih jama te kišnog bazena i polja za sušenje odbačenog viška mulja. 1999. g. ugrađen je sustav za strojnu dehidraciju mulja, a 2003. g. izvedena je zamjena aeracijskog sustava u okviru koje je ugrađena nova strojarska i mjernoregulacijska oprema za upuhivanje zraka u aeracijske bazene. Pročišćena otpadna voda istječe iz uređaja ispusnim cjevovodom do potoka Krapan, a konačni recipijent je rijeka Raša. Na temelju postignutih rezultata uređaja za biološko pročišćavanje otpadnih voda grada Labina zaključak je da uređaj radi sa visokim stupnjem pročišćavanja od 90-99%.

Sustav javne odvodnje naselja Rabac obuhvaća područje građevina turističke namjene i stambenih zgrada od autokampa Rabac na zapadu do hotelskog naselja Girandela na istoku. Projektiran je i građen u skladu sa usvojenom koncepcijom kao razdjelni sustav, koji prikuplja sanitarne otpadne vode i odvodi ih prema dvjema taložnicama koje su smještene na rtu Sv. Andrije, dok se oborinske vode izravno upuštaju u zemljište ili otječu u more. Gradnja kanalizacijskog sustava bila je postupna i pratila je izgradnju naselja tako da je priključenost stanovnika na sustav javne odvodnje više od 95%.

Postojeći sustav javne odvodnje naselja Raša izgrađen je kada i naselje Raša. Zbog starosti i neadekvatnog održavanja sustav ne funkcionira tridesetak godina. Crpna stanica na dnu Raše i uređaj za pročišćavanje više i ne postoje a cjevovod je u veoma lošem stanju. U cilju cjelovite zaštite područja Labina i Raše od onečišćenja, kao i usvojenom prostorno-planskom dokumentacijom pokrenute su aktivnosti za izgradnju sustava sanitarne kanalizacije naselja Raša. Pod time se podrazumijeva izrada projekata te nakon toga gradnja sustava kanalizacijskih kolektora za fekalnu odvodnju kao i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Pri kraju je izrada Glavnog projekta „Kanalizacija i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda naselja Raša-I faza“.

Sustav javne odvodnje je priključen na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda naselja Koromačno i tvornice „Holcim“. Uređaj je u vlasništvu tvornice „Holcim“. U naselju Ravni izgrađena je kanalizacija samo za apartmansko naselje. Kanalizacija je u veoma lošem stanju. Potrebno je rekonstruirati cjevovod, očistiti taložnicu i sanirati podmorski ispust. Sustav odvodnje je u nadležnosti Općine Raša. Za cjelovito rješenje potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju za sustav odvodnje za čitavo naselje Ravni. U naselju Sveta Marina izvedena je kanalizacija u autokampu i dijelu naselja. Završava taložnicom i podmorskim ispustom. Za cjelovito rješenje potrebno je izraditi projektnu dokumentaciju za sustav odvodnje za čitavo naselje Marina. U jednom djelu Općine Raša (Topid, Sv. Bortul) IVS planira izgraditi male uređaje za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda za mala naselja.

Na području Općine Kršan je izgrađen sustav odvodnje sanitarnih otpadnih voda naselja Podpićan i naselja Plomin Luke. Kanalizacijski sustav naselja Podpićan sastoji se od izgrađenih gravitacijskih kolektora i prikuplja otpadne vode stanovništva, javnih ustanova (osnovne škole, vrtića, dom zdravlja i dr.) i tvornice cijevi. Prikupljena otpadna voda dovodi se na lokaciju središnjeg uređaja. Uređaj sa biološkom obradom vode sa aktivnim muljem je rekonstruiran i pušten u probni rad. Odvodnja naselja Luke Plomin riješena je razdjelnim kanalizacijskim sustavom, tj. oborinske otpadne vode odvojene su od fekalno potrošnih voda, te se ispuštaju u

plominski zaljev putem uređaja za pročišćavanje. Uređaj za pročišćavanje ne funkcionira dobro zbog visokog razrjeđenja fekalnih voda podzemnim čistom vodom koje količinama premašuju fekalne vode. Zbog lošeg stanja ovaj sustav odvodnje nije preuzet od strane isporučitelja vodne usluge Vodovod Labin, nego samo postoji ugovor o održavanju sustava sa Općinom Kršan. U naselju Pićan izgrađen je sustav odvodnje sanitarno otpadnih voda koji je spojen na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Uređaj Bio Cleaner BC 250 je biološki uređaj s aktivnim muljem smješten u betonskim bazenima koji pokazuje dobre izlazne parametre. Do sada je u I i II fazi gradnje izgrađeno 890 m glavnog kanalizacijskog kolektora ϕ 300 mm i 295 m priključaka. Izgrađeno je također i 54 revizionih okana. Pri kraju su radovi na izradi kanalizacije unutar starogradske jezgre Pićna odnosno čeka se tehnički pregled.

3.4 - Gospodarenje otpadom

Otpad namijenjen odlaganju zbrinjava se na odlagalištu komunalnog otpada „Cere“. Lokacija odlagališta nalazi se unutar administrativnih granica Općine Sveta Nedelja. Provodi se sanacija odlagališta od početka 2009. g. koja je predviđena kao dio cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Grada Labina i općina Kršan, Sveta Nedelja, Pićan i Raša. Uspostavom novog sustava gospodarenja otpadom postojeće odlagalište na lokaciji Cere mora se zatvoriti prema Planu zatvaranja odlagališta, uz potrebno provođenje nadzora nad odlagalištem što je propisano Studijom o utjecaju na okoliš sanacije i rekonstrukcije odlagališta komunalnog otpada „Cere“ (IRI Sisak, 2004. G.), a zbrinjavanje otpada obavljat će se u sklopu ŽCGO Kaštijun. U tu svrhu, 2014.g. izgrađena je pretovarna stanica na odlagalištu. Odlagalište otpada mora biti sanirano i zatvoreno najkasnije jednu godinu od puštanja u rad ŽCGO Kaštijun.

Tablica 2 - Količine miješanog i komunalnog otpada koji je odložen na odlagalištu Cere

KOMUNALNI OTPAD	Grad Labin	Općina Kršan	Općina Sveta Nedelja	Općina Raša	Općina Pićan	UKUPNO (tona)
2010. godina	5933	1512	1396	2210	582	11633
2011. godina	5902	1504	1389	2199	579	11573
2012. godina	4642	1183	1092	1729	455	9101
2013. godina	4507	1149	1060	1679	442	8837
2014. godina	4322	1102	1017	1610	424	8475

Izvor: Komunalno poduzeće I. MAJ d.o.o. Labin, preuzeto 21. lipnja 2016.g.

Iz tablice je vidljiv trend smanjivanja količine proizvedenog i odloženog miješanog komunalnog otpada. Projekt uspostave selektivnog prikupljanja otpada na području grada Labina provodi se putem zelenih otoka, centra za reciklažu i organiziranog prikupljanja otpada „od vrata do vrata“. Sustavom selektivnog prikupljanja otpada obuhvaćeni su svi mjesni odbori grada Labina i prigradska naselja. Grad Labin ima usvojen program edukacije o potrebi i važnosti selektiranja otpada za djecu predškolskog i školskog uzrasta.

Projekt sanacije i rekonstrukcije odlagališta komunalnog otpada Cere započeo je 2004. g.. 1. faza sanacije i rekonstrukcije završena je krajem 2011. g.. U 2013. g. započela je 2. faza sanacije i rekonstrukcije odlagališta komunalnog otpada Cere izradom projektne dokumentacije za izgradnju reciklažnog dvorišta, sortirnice, kompostišta i pretovarne stanice na odlagalištu komunalnog otpada Cere. U siječnju 2015. g. ishodovana je uporabna dozvola za pretovarnu

stanicu „Cere“. Ova pretovarna stanica jedna je od 6 planiranih na području Istre. Obuhvaćat će organizirano sakupljanje i zbrinjavanje otpada za cijelo područje Labinštine. Planskim dokumentima Republike Hrvatske i Istarske županije planirana je reorganizacija postojećeg sustava, prema kojem se sva postojeća odlagališta saniraju i reorganiziraju u reciklažna dvorišta i transfer stanice. Ključni objekt u planiranom sustavu je Županijski centar za gospodarenje otpadom (ŽCGO), koji je temeljem brojnih analiza definiran na lokaciji Kaštijun na području Grada Pule. Planirani kapacitet opreme za gospodarenje otpadom omogućit će provođenje mjera za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na Labinštini.